

Een medicijn voor haarzelf, dacht ik.
'Wat doe je?' vroeg ik in mijn onschuld.
Klazien schrok. Ga weg hier, ik moet even iets klaarmaken.
Ze duwde me de keuken uit terwijl ze cryptisch zei dat ik haar later dankbaar zou zijn. nooit gezegd
Stomverbaasd liet ik me de keuken uit duwen. Ik werd in mijn eigen huis uit onze eigen keuken gezet voor iets waar Klazien mee bezig was. Ik werd boos, maar bedacht dat ze iets onder de leden moest hebben en dan had ze wel recht op privacy. Maar waarom zei ze dan dat ik haar later dankbaar zou zijn? Dat duidde erop dat het niet voor haarzelf was. Ze zou toch niets met Wies doen? Ik kon me er niets bij voorstellen. Wies stiekem een medicijn geven? Nee, dat zou ze nooit doen zonder toestemming van Wies. Ze hield van haar zus. Ik had het vast verkeerd begrepen of ze had het verkeerd gezegd. Dat kon gebeuren. Ik ging naar boven, naar mijn kantoor. Klazien ging later die dag weer terug naar Leeuwarden.

Op 9 december 1976 kreeg Wies heftige krampen en voelde zich heel vreemd. Ze was duidelijk bang.

Ze ging naar het toilet en kwam terug met grote ogen van schrik en angst. 'Ik heb een miskraam gehad, het vruchtje ligt in het toilet.' oke is waar.
Ik ging kijken en inderdaad, daar lag een heel klein vruchtje, het was duidelijk te zien.

Wies belde huisarts Hogen Esch en die kwam onmiddellijk langs. Hij vroeg of hij het vruchtje mee mocht nemen, hij wilde het op sterk water zetten. Dat vonden wij goed.

We waren compleet van ons stuk gebracht. Wies was toch heel gezond en waarom zou zij dan een miskraam moeten krijgen? Hogen Esch dacht dat er misschien iets mis was met het kindje, de natuur regelde veel zelf, zei hij. Het was maar beter zo, je moest de natuur zijn gang laten gaan.

Wies belde teleurgesteld haar familie op en vertelde het droevige nieuws.

Het voorval met Klazien was ik overigens al totaal vergeten, wat heel opmerkelijk is natuurlijk. Pas dertig jaar later zal ik het me wel weer herinneren.

Wies en ik namen ons voor om de familie in het vervolg niet weer zo vroeg op de hoogte te stellen. Beter eerst drie maanden wachten de volgende keer.

mijn familie wist helemaal niet, dat ik voor de 2^e keer zwanger was.

En de miskraam kwam zeker niet door een pil die ik moest slikken van

3

NIEUWBOUW IN DRACHTEN

JANUARI 1977 - HUURHUIS AAN DE KEIZERSKROON

Mijn broer Ruud deed inmiddels de verkoop en ik huurde daarom een huis in Leeuwarden. Ik zou de interne verkoop gaan verzorgen, als commercieel directeur. Ook werd ik later directeur van de isolatiepoot die we opzetten naar een idee van Marinus, maar bijna net zo snel weer verkochten. Een gevalletje schoenmaker houd je bij je leest. Betty, de zus van Wies, was inmiddels de secretaresse van mijn broer.

Zowel Marinus als onze ouders hadden vreemd aangedrongen op een verhuizing, maar vonden ons idee om een huis te laten bouwen maar niets. Ze hadden gedacht dat we snel een bestaande woning in Leeuwarden zouden kopen. Maar ik had uitgerekend dat het bouwen van een mooie woning heel goed mogelijk was, gezien de enorme waardeinstijging van ons huis in 't Harde.

Ik vond heel snel een huurwoning aan de Keizerskroon in Leeuwarden. We deden er weinig aan natuurlijk, omdat het immers tijdelijk was. Ik was daar maar vier nachten in de week en we waren in het weekend gewoon in 't Harde. ik ging lang niet elke week
We legden een paar goedkope matten op de vloer en zetten een oude stoel en een geleende tafel neer. Een bed hadden we nog wel.

Op dat huurpand kreeg ik tot mijn stomme verbazing nog 1500 gulden subsidie ook, omdat men niet keek naar het feit dat we nog een huis hadden in 't Harde. Door de aftrekbare hypotheek op het andere huis, was ons inkomen laag genoeg om in aanmerking te komen voor subsidie. De man die daarover ging vond het ook merkwaardig en zei dat het daar natuurlijk niet voor bedoeld was, maar ik kon toch gewoon mijn aanvraag indienen. Ze waren blijkbaar niet berekend op iemand die een eigen huis had en ook nog een huis ging huren. Met onze dubbele lasten, maakte ik er dankbaar gebruik van. Het werd keurig uitbetaald later.

We wachtten even af hoe het ging in Leeuwarden en zochten een paar maanden later een mooi stuk grond. We kregen er eerst een paar maanden optie op, zodat we op zoek konden gaan naar een architect en konden laten uitrekenen hoeveel

ons nieuwe huis zou gaan kosten. Mijn broer Ruud bouwde ook zelf een huis, in Epe. We hadden dus veel contact over hoe hij dat deed, waar we op moesten letten en meer van dat soort zaken. Ik wilde Ruud's oude vriend, Hans van der Heide, aannemen als loodgieter. Maar Ruud waarschuwde mij dat dat wel een boef was. Dan moest ik goed uitkijken, dus beter van niet. Had ik maar beter naar hem geluisterd, maar daar kwam ik pas vele jaren later achter.

Ik ging bij Hans van der Heide langs, die heel joviaal tegen me deed. 'Dat regelen we wel even voor een mooi prijsje dan. Waar woon je dan zo tijdelijk?' vroeg hij.

Ik legde het hem uit en hij wilde zelfs weten waar het precies was.

'Is je vrouw hier ook?' vroeg hij nog.

Ik was wat argwanend over die specifieke belangstelling, maar zag geen reden om het niet te vertellen. Ik legde hem uit dat ze zo nu en dan meekwam, maar dat ze in 't Harde zou blijven tot ons huis, dat we wilden laten bouwen, klaar was.

Hij wilde ook weten waar ons huis in 't Harde stond. Misschien wist hij er wel iemand voor.

Zijn specifieke belangstelling voor Wiesje bleef me bij en was de reden dat ik me dit voorval vele jaren later weer herinnerde. is helemaal niet waar.

JANUARI 1977 - HANS VAN DER HEIDE IS BIJ WIES GEWEEST

Toen ik op een middag na het werk bij ons huurhuis arriveerde, kwam de buurvrouw snel naar buiten en hield me tegen.

'Zo vreemd vanmiddag', zei ze. 'Ik zag een man die ik dacht te kennen naar jullie huis lopen en aanbellen. Toen leek het alsof er behoorlijk ruzie was, maar Wies liet hem gewoon binnen! Dus ging ik even kijken wat er aan de hand was. Ik vertrouwde het niet. Maar toen ik bij jullie door het raam keek, zat Ilse alleen op de grond te spelen en was Wies niet te zien. En Wies laat anders nooit Ilse alleen achter. Dat was abnormaal, dus ik belde nog ongerust aan, maar er werd niet opengedaan. Ik zat er mee, maar durfde niet de politie te bellen en heb maar afgewacht en ook mijn man geroepen om op te letten. Toen de man later wegging, zag mijn man hem ook en die herkende Hans van der Heide. We weten het heel zeker, want mijn man deed wel eens zaken met hem. Drukwerk rondbrengen en zo, net als we voor jullie doen.'

→ is nooit gebeurd, ik kende hele Hans v.d. Heide niet en een buurvrouw die hem herkende

Verbaasd keek ik haar aan. Ik kon me er niets bij voorstellen en zei dat ik het Wies zou vragen. Maar de verdoofdheid en stilte in mijn hoofd had al toegeslagen. Toen ik het Wiesje toch nog vroeg, wist ze van niets.

'Dat moet ik dan toch weten', zei ze. 'En ik laat Ilse nooit alleen, ze is vast in de war, niet goed bij haar hoofd. Ik zal gek zijn zeker en na ruzie met Hans van der Heide hem ook nog binnen laten?' Ze was boos. 'Wat een onzin!'

Nee, dat deed Wies ook nooit, ze was erg zorgzaam. We keken elkaar weer verbaasd aan, maar er was nog nooit iets gek gebeurd en Wies zou ook nooit iets gek doen. Zo was ze niet. Heel vreemd allemaal.

'Ik mag Hans van der Heide helemaal niet. Het is dat jij daar zaken mee wilt doen, maar dat zou ik nooit gedaan hebben. Het is een onbetrouwbare vent', voegde ze nog toe. 'Ik zou hem nooit hier binnenlaten, wat moet hij hier?'

Dus toen de burens er later naar vroegen, reageerde ik afwerend en kortaf.

'Er is niets aan de hand.' Ik kon ze toch moeilijk zeggen dat wij dachten dat ze gek waren?

Omgekeerd begrepen zij er nu ook helemaal niets meer van en hebben eventuele andere voorvallen waarschijnlijk niet meer gemeld.

Weer liet ik één van de weinige kansen op ontdekking voorbij gaan.

we hebben elkaar nooit verbaasd aangekeken ! ! ! !

FEBRUARI 1977 - FEESTJE IN 'T HARDE EN DE LOODGIETERS

Op een avond ging de telefoon. Ik was alleen thuis en nam op.

'Met Hans van der Heide. Hoe gaat het met de plannen voor het nieuwe huis?'

'We hebben een optie op de grond en zijn met een architect bezig', zei ik.

'Je bent zeker weer alleen daar aan de Keizerskroon?' vroeg hij, schamper lachend.

'Ja, Wies is in 't Harde gebleven' Er is hier voor haar weinig te doen en in 't Harde is alles veel beter voor elkaar.'

'Waar is dat eigenlijk? Dat schijnt een heel mooi plaatsje te zijn. Een kennis van me zoekt daar een huis en hij wil dat wel eens zien. Je hebt het toch nog niet verkocht, hè?'

'Nee, nog te vroeg. Maar als je iemand kent, dan graag hoor. Geef het adres maar door' zei ik. 'We zijn er om elkaar te helpen toch? De ene hand wast de andere, jij een opdracht en als je dan als tegenprestatie mijn oude huis kunt verkopen, graag', grapte ik.

Hij lachte daar abnormaal hard om, net alsof hij me uitlachte en wel zodanig dat ik het onwerkelijk begon te vinden. Wat kon er zijn dat ik niet wist?

Ik gaf het adres en legde hem uit hoe hij moest rijden.

nooit gesproken ! ! !

NOOIT EEN HANS V.D. HEIDE IN 'T HARDE GEZIEU!
ik ben niet gek ! ! !

'Bel wel even van tevoren als hij wil komen kijken', zei ik en gaf ons telefoonnummer. We hadden nog geen haast met de verkoop, eerst moesten we weten wanneer ons nieuwe huis klaar zou zijn. Ik vond het wel een beetje akelig om iemand als Hans van der Heide het adres van Wies te geven, maar ja, Wies kon je prima alleen vertrouwen. Dat dacht ik althans, op mijn en haar gezonde verstand vertrouwend.

Een week of twee later belde Hans op een avond weer. Hij was nieuwsgierig naar hoe het met de bouw van het huis stond. Het was een extravert type. We deden altijd wat overdreven lacherig tegen elkaar. 'Zeker weer alleen daar hè', zei hij en toen ik dat bevestigde begon hij weer over het huis in Drachten.

Later die avond, om een uur of tien of half elf, belde ik Wiesje om te vragen hoe het ging en om haar welterusten te wensen. Ik kreeg tot mijn stomme verbazing een man aan de lijn die alleen maar 'ja' zei en hoorde lawaai van een feestje op de achtergrond. Had ik het verkeerde nummer gebeld soms? Wies gaf helemaal geen feestje en ze had niets verteld van mensen in ons huis. Dat zou ze zeker gezegd hebben.

'Wie ben jij?' vroeg ik achterdochtig. 'Wij hebben een feestje hier', zei hij. 'Hoezo, wie ben jij dan?' 'Ik ben Hans Smedema en Wies is mijn vrouw', legde ik uit. 'Is ze daar ook, geef haar maar even aan de lijn.'

Hij bleef even stil, van verbazing vermoedelijk. 'Wacht even', antwoordde hij. 'Ik heb hier haar man aan de lijn', zei hij vrij luid tegen iemand anders. Toen werd plotseling de hoorn erop gegooid. Ik vertrouwde het natuurlijk niet en raakte behoorlijk in paniek. Ik belde nog een keer, nu heel goed het nummer controlerend. Er werd niet opgenomen. Wies nam altijd de telefoon op. Ik belde onze buurvrouw, Anneke van 't Hoog, en vroeg of ze even bij Wies wilde kijken, want er klopte daar iets niet. Ik vertelde dat ik Wies niet aan de lijn kreeg en dat er een vreemde man in ons huis was en veel lawaai. Ze hoorde inderdaad wel lawaai, zei ze.

'Maar dan moet je de politie zelf maar bellen, want Cees is er niet vanavond en ik durf daar zelf niet heen', vervolgde ze.

'Ik heb hier geen nummer van de politie in 't Harde en kan dus nu niet bellen. Kun jij even van buiten kijken en anders de politie bellen, ik kom er nu direct aan', zei ik nu in grote angst en haast.

De verdoofdheid in mijn hoofd kwam weer op, maar mijn angst voor Wiesje won het van de verdoving. Ik wilde er direct heen.

Ik sprong in de auto en reed plankgas en hevig emotioneel door de polder naar

Anneke weet hier ook helemaal niets van

't Harde. Over de Ketelbrug en dan linksaf. Bij Dronten kwam ik een langzaam rijdende auto tegen waar allemaal joelende en wuivende mannen uithingen. Ik verstond ze niet door mijn snelheid, want ik reed op de topsnelheid van de Mercedes diesel 220D, 150 kilometer per uur of misschien wel harder.

Toen ik hevig geëmotioneerd bij Wiesje aankwam en naar binnen ging, trof ik er één grote rommel van lege flesjes bier en glazen aan. Wiesje liep een beetje verdwaasd rond en ruimde rustig de boel op.

'Wat is hier gebeurd?' vroeg ik. Maar alles ging traag en ik voelde me als verdoofd.

Wies reageerde ook traag en vreemd. Ze antwoordde eerst niet eens en wist niet wie er waren geweest. Ze gaf verder nauwelijks antwoord, ze keek me met grote ogen en stilzwijgend aan.

Ik hielp haar opruimen en we gingen stilletjes naar bed. Ik begreep het niet, mijn verstand kon het niet aan. Ik viel snel in slaap en ging de volgende dag weer naar Leeuwarden. We waren alles totaal vergeten.

Vijfentwintig jaar later zou ik het me weer helder herinneren en dringt de volle omvang pas tot me door.

MAART 1977 - HONDERD GULDEN

Toen ik op een dag thuiskwam, aan de Keizerskroon, waar Wies ook was, stelde ze me een hele vreemde vraag.

'Zeg, heb jij toen je vanmorgen wegging honderd gulden op het nachtkastje neergelegd?'

'Nee hoor, ik hoef toch niet te betalen voor seks?' antwoordde ik als grapje. Ze keek me aan. 'Ik weet zeker dat ik geen geld bij me had, want ik moest nog geld halen, maar toen ik ons bed opmaakte, zag ik ineens die honderd gulden op het nachtkastje liggen. En ik weet niet hoe dat daar komt.'

'Dat weet ik ook niet hoor. Het moet er dan al gelegen hebben, anders kan het niet. Tenzij jij hier mannen ontvangt die jou er wat voor willen geven.'

Ze werd boos. 'Ik zal gek zijn zeker, hier mannen ontvangen en ervoor betaald worden? Dan had ik het geld ook wel in mijn portemonnee gedaan toch? Ik zou nooit mannen ontvangen, ik houd van je en we willen juist kinderen! Dan begin ik toch niets met andere mannen, ik snap er niets van.'

Ik snapte het ook niet en wilde geen ruzie. Het moest gewoon een vergissing zijn.

APRIL 1977 - WIES WEER ZWANGER

Wies was overtuigd. We deden een zwangerschapstest en Wies bleek zwanger te zijn. Ze zou aan het einde van het jaar uitgerekend zijn. 'Ik bel nu niet direct met mijn familie', zei Wies tegen me. 'De vorige keer reageerden ze zo vreemd en Klazien huilde zelfs. Dus we wachten mooi tot ik drie maanden zwanger ben en dan vertellen we het pas.' Ik vond het prima, dan was het ook veel meer een verrassing. We waren beiden dolblij, want we wilden graag nog een kind samen. En dan later nog eentje. Ik kuste haar op haar mooie buik en we vreeën met nog meer passie dan anders.

↓
kwam niet
ter sprake

APRIL 1977 - HUIS BOUWEN IN DRACHTEN

Ons hoekhuis in 't Harde, dat we voor 84.000 gulden hadden gekocht, was nu, vijf jaar later, 240.000 gulden waard geworden. Maar goed dat ik niet had gespaard, zoals mijn schoonfamilie eerst nog wilde. In vijf jaar tijd een belastingvrije winst van 150.000 gulden was heel veel. Daar kon je niet tegenaan werken en sparen.

We hadden in Leeuwarden gekeken, maar vonden het daar wel erg kaal en bovendien duur. In Drachten had je de dubbele oppervlakte grond voor hetzelfde geld en veel mooiere plekken met grote bomen achter het huis.

We kochten het perceel Sydwende 97 in Drachten, bijna 1100 vierkante meter voor 83.000 gulden en konden dus, met wat er nog over was en een extra hypotheek, best een leuk pand laten bouwen. Van de NMB bank, die ons als ondernemers al jaren kenden nu, kreeg ik zonder enig probleem een overbruggingshypotheek, zodat we al konden beginnen met bouwen. Na eerst zo lang mogelijk een optie te houden, werd op 23 augustus 1977 de akte voor de grond gepasseerd.

Ik had zelf wat plannetjes uitgetekend, maar ik kwam er al snel achter dat je daar toch maar beter een echte architect voor kon nemen. Na wat telefoontjes kreeg ik een Dick Meulenbelt van Architectenbureau Manen en Zwart uit Drachten aan de lijn. Met hem klikte het veel beter dan met de andere architecten. Hij stelde direct de juiste vragen en we maakten een afspraak.

Zijn aanpak was perfect. Hij vroeg Wies en mij in twintig minuten de oren van het hoofd en zijn vragen waren zeer deskundig. Binnen een half uur en na een kop koffie stonden we verbaasd weer op straat, maar wel met het gevoel dat het

goed zat. Hij zou een ontwerp maken en het ons toezenden.

Twee weken later lag er een eerste tekening en we waren er direct weg van. Heel speels en apart, zoals we hadden aangegeven.

We spraken het direct met hem door en tijdens het gesprek vond hij dat het dak eigenlijk wel wat steiler kon, zodat er boven meer ruimte zou ontstaan. 'Je bouwt het maar één keer en je kunt het later niet nog even wat groter maken.' Wij vonden het prima.

Hij vroeg prijzen aan, maar die bleken bijna het dubbele te zijn van wat zijn kantoor zelf had uitgerekend. Dus vertrouwde ik het niet en dacht aan doorgestoken kaart tussen aannemers onderling, gezien de overspannen markt op dat moment en de rekenvergoeding die men er dan nog mooi voor opstreek. Ze bieden dan een hoog bedrag en kunnen het voor die prijs altijd wel ergens uitbesteden.

Ik vroeg wat rond en hoorde van een kleine aannemer, Van der Sluis uit Wijnjewoude. Dat bleek een schot in de roos. Hij berekende een bedrag van 262.300 gulden als aanneemsom, inclusief 18% BTW en zonder de zaken die ik zelf wilde regelen om kosten te besparen, zoals elektra en loodgieterswerk. Ook de verwarming zou ik zelf uitbesteden.

Er werd een extra bedrag van 8600 gulden als rekenvergoeding berekend, waar ik op tegen was. Maar hij moest dat wel opnemen zei hij. Ik vertelde hem dat ik daar nog naar wilde kijken. Volgens mij had men er door de drukte gewoon naar gegokt en een hoog bedrag genoemd. Als het dan doorging konden ze het huis voor die prijs altijd nog wel bouwen, terwijl ze als het niet doorging altijd nog de rekenvergoeding kregen.

Het huis was heel ruim, 850 kubieke meter, met een grote woonkamer, een groot terras aan drie zijden van het huis en achter een grote tuin. Dat kwam omdat het stuk grond schuin naar achteren toe groter werd. Er stonden al mooie grote bomen achter het huis, op de gemeentegrond, dus dat was al prachtig om te zien. Ik had het met Wies bewust zo uitgezocht, zodat we minder tijd kwijt waren aan de siertuin aan de voorkant en aan de achterkant meer ruimte hadden om met de kinderen te spelen en natuurlijk om te wonen.

We kozen een mooie handvormsteen uit België, die het huis een wat oude, geel met zalmkleur, uitstraling gaf. Prachtig om te zien vonden we. Vier ruime slaapkamers boven met schuine plafonds en beneden nog een ruime hal en een werkkamer. Een ruime woonkamer met open keuken en een verlaagde zitkuil achter de grote open haard die helemaal rondom vrij was. Het huis had een ronde muur bij binnenkomst, die je ook van binnen zag natuurlijk. En vervolgens in de hal, aan de andere kant, nog een ronde muur die van de grote woonkamer naar de verlaagde zitkuil ook rond liep. Erg speels en mooi vonden we het. We konden niet wachten tot de bouw zou beginnen.

SEPTEMBER 1977 - REKENVERGOEDING

Ik was behoorlijk boos over de 8600 gulden rekenvergoeding voor die aannemers. Ze hebben er nooit goed aan gerekend en doen enkel mee om hun rekengeld op te strijken. Dat begreep ik wel.

Maar om nu mijn broer Johan te bellen, was eigenlijk iets dat ik liever niet deed. Hij was zijn hele leven al naar mij op jacht. Alles wat ik deed, was verkeerd en hij wist altijd veel beter hoe het had gemoeten. Zelfs mijn ouders begrepen niet hoe dat kwam, maar het was ze dus ook opgevallen.

Ik kende verder niemand anders die kon helpen en het was wel mijn broer, dus hij mocht mij best eens helpen.

Dus belde ik Johan over die rekenvergoeding. Hij was tenslotte ook nog meester in de rechten en door zijn kennis als makelaar in onroerend goed, wist hij hier veel van af.

'Goed, ik weet wel iemand die dit voor je kan oplossen, ik zal hem even bellen eerst', zei Johan.

We spraken af dat ik eerst de tekeningen van de aannemers terug zou vragen, anders maakten ze achteraf nog snel een berekening.

Ik ging bij de aannemers langs en vroeg onschuldig om de tekeningen. Het werd een andere aannemer, vertelde ik, maar we waren er nog niet helemaal uit, dus ik hield de naam nog even voor me. Ze traptten er allemaal in en ik kreeg de tekeningen meteen mee of kon ze een paar uur later ophalen.

Ziezo, als ze nu moesten bewijzen dat ze er aan gerekend hadden, dan moesten ze dat zonder tekeningen doen. Dat was een stuk lastiger voor ze. Ik lichtte ook Dick Meulenbelt in dat hij geen informatie mocht verstrekken of tekeningen mocht afgeven.

Een paar dagen later belde Johan.

'Ik heb iemand van Justitie gebeld, die regelt wel meer zaken voor me. Dus die moet je even bellen, hij weet ervan. Wel goed zeggen dat je de broer van Johan Smedema bent, want anders denkt hij dat ik het ben en we moeten geen vergissingen hebben.'

Het was een speciale afdeling en ik moest de naam goed onthouden. Volgens mij iets van recherchezaken in de naam, maar ik weet dat niet meer goed.

'Prima, dat doe ik wel', zei ik en noteerde het nummer en de lange naam van de afdeling waar de man werkte.

Ik belde met die afdeling, maar het ging heel moeizaam. De ene secretaresse verbond me door met de andere en ik moest steeds weer wachten, want ze konden hem niet bereiken. Elke keer moest ik uitleggen dat ik de broer van

Johan Smedema was. Dat werd me te moeilijk later, dus toen iemand mij vroeg of ik Johan Smedema was, antwoordde ik dat dat klopte.

Nu kreeg ik plotseling de bewuste man aan de lijn en hij begon direct tegen me te praten.

'O, je belt zeker om te horen hoe het staat met je broer en schoonzuster, zei hij.

'Nou, het wordt een speciaal project', vervolgde hij direct. Hij praatte nog verder, maar ik begreep er niets van. Ik snapte wel dat hij me verwisselde met Johan en dat dit vermoedelijk over mijzelf en Wies ging. Dit was dus heel belangrijk voor mij. Maar ik begreep het niet en alles ging weer traag. De man had nu door dat hij niet met Johan sprak, want ik reageerde niet zoals hij had verwacht.

'Hallo?' zei hij vragend, omdat het stil bleef.

Ik kwam weer bij mijn positieven en vertelde wie ik was en waar ik voor belde. Ik merkte dat hij schrok, dus het was inderdaad niet voor mijn oren bestemd geweest. Maar wat moest Johan nou met iets dat over ons ging? Wij een speciaal project? Er was immers niets met ons aan de hand.

Hij wilde dat ik hem de namen en adressen van de aannemers gaf en ook van de architect en mijn eigen aannemer, Van der Sluis. Verder alle bedragen en alles op schrift. Dat deed ik later en zond het hem toe.

Een week of drie later belde hij me op en vertelde dat het in orde was en dat ik niets hoefde te betalen. De aannemer zou bericht krijgen van de betreffende instantie.

Een paar dagen later belde Jan van der Sluis mij op.

'Ik heb hier bericht gekregen van de rekengeldclub, dat je inderdaad niets hoeft te betalen. Mijn complimenten hoor, dat ik heb ik nog nooit eerder meegemaakt. Je hebt blijkbaar wel heel erg goede contacten bij Justitie. Bij mijn weten is nog nooit eerder iemand daaronderuit gekomen.'

Ik was mijn broer Johan erg dankbaar. Het was ook geen klein bedrag tenslotte, 8600 gulden. Wies en ik wisten er wel raad mee voor ons nieuwe huis.

NOVEMBER 1977 - OP BEZOEK BIJ JOHAN IN GENNEP

Toen ik bij toeval voor zaken in Limburg moest zijn en wat tijd over had, tussen twee afspraken in, bedacht ik dat ik best even bij mijn broer Johan langs kon gaan. Ik mocht hem nooit zo, maar hij had toch die rekenvergoeding keurig geregeld. Dat was mij alleen nooit gelukt. En ik had zijn kantoor al een tijd niet meer gezien.

Dus reed ik naar Gennep, naar zijn kantoor vlakbij het centrum op een plein. Toen ik naar binnen liep, kwam er direct al een meisje naar me toe en lachte heel vriendelijk naar me.

'Kan ik u helpen? Zoekt u een huis?'

'Vast wel, maar ik zoek geen huis. Ik ben Hans Smedema, een broer van Johan, en was toevallig in de buurt en kom even kijken of Johan er toevallig is.'

Ze schrok een beetje, haar vriendelijke gezicht betrok helemaal, terwijl ze ook vreemd angstig plotseling naar een ladekast keek.

'O, dat weet ik niet. Ik weet niet of Johan u wel kan zien, hij heeft het nogal druk.' Ze was duidelijk ergens nerveus over plotseling.

'O, nou ja, het was maar een probeersel van mij. Als het niet kan dan is dat geen probleem hoor', zei ik en ik vond het merkwaardig hoe ze plotseling reageerde.

Net alsof er iets aan de hand was en ik ruzie met Johan zou hebben. En dat had ik niet, ik wilde hem alleen nog even bedanken voor die rekenvergoeding. Het gesprek met die man van Justitie was ik allang vergeten.

Het meisje deed de ladekast, waar ze zo schichtig naar had gekeken en die op een kier stond, dicht en ging snel weer zitten. Ze belde Johan.

'Hij komt er zo aan' zei ze, maar bleef stijfjes zitten en durfde me niet meer aan te kijken. Een ander meisje deed ook al zo spastisch.

De eerste vriendelijke begroeting was omgeslagen in een bedrukte stemming. Er was iets aan de hand, dat was wel duidelijk, maar ik kon niets bedenken. Wat zat er in die kast wat zo geheim was, dat ze die onmiddellijk dicht deed? Ik liep een beetje onwennig rond, om me een houding te geven in de vreemde negatieve sfeer die er nu heerste.

Johan kwam even later binnen, hij was ook al wat bozig, helemaal niet gezellig zoals anders. Net alsof er iets gebeurd was.

Hij draaide de ladekast, die het meisje eerder had dichtgeschoven, op slot. 'Wel de zaak op slot houden hoor, dat hadden we toch afgesproken', zei hij tegen het meisje, terwijl hij mij argwanend aankeek. Zou er in die kast iets over mij zitten dan? Iets wat ik beslist niet mag zien? Een project waarvan niemand iets mocht weten? Dat moest wel, anders zou het niet zo opzichtig gebeuren. Vreemd...

'En wat kom je doen... Je wilt natuurlijk weten waar dat over ging en je bent op zoek naar gegevens?' beet Johan me toe.

Ik was verbaasd. Dit was niet de normale Johan. Hij begroette me altijd aardig, maar nu...

'Hoezo, waarnaar zou ik op zoek moeten zijn?' vroeg ik verbaasd.

Nu keek Johan verbaasd, hij had blijkbaar iets anders verwacht. Ik pijnigde mijn hersens nog eens, maar kon niets bedenken.

'O nee, dan heb ik me vergist zeker. Kom nou, ik dacht dat het ging over die

rekenvergoeding en wat je van hem had gehoord.'

'Hoezo, ik wilde je alleen maar bedanken daarvoor. Hij had het direct klaar. Het scheelt ons 8600 gulden. De aannemer, Jan van der Sluis, zei dat hij dit nog nooit had meegemaakt. Ik moest wel uitstekende contacten hebben.'

Maar nu bedacht ik dat het dus om die vent van Justitie moest gaan. Wat was er dan ook al weer mee? Waarom deed Johan zo boos tegen me?

'O, bedankt. Nee, ik dacht aan wat anders, maar vergis me zeker', zei Johan aarzelend.

We praatten nog wat en Johan ontlooidde opeens een beetje, maar de sfeer bleef afstandelijk.

Ik moest weer weg om op tijd op mijn afspraak te verschijnen. Maar buiten kreeg ik plotseling weer de wind van voren.

'Je denkt toch niet dat ik gek ben? Je bent hier wel degelijk om te proberen gegevens te vinden natuurlijk. Nou, dat kun je rustig vergeten, we hebben hier de boel goed op slot en er is beveiliging.'

Stomverbaasd schudde ik mijn hoofd en liep weg. Johan ging naar binnen. Dit had ik nog nooit van Johan meegemaakt.

NOOIT GEBEURD

Onderweg bleef me bij dat er iets niet klopte. Ik mocht niet weten wat er in die kast zat. Waarom waren die meisjes zo bang? Het moest een geheim zijn waar Johan mee bezig was en waar ik beslist niets van mocht weten. Dat moest wel, want verder wist ik niets wat met mij te maken had. Zou het een bouwplan kunnen zijn dat zeer vertrouwelijk is? Of nog iets over die aannemers? Zou Johan bij iets crimineels betrokken zijn? Dat kon ik me van hem niet voorstellen.

Ik dacht weer aan het gesprek met die man van Justitie en herinnerde me nu toch dat hij mij eerst met Johan verwisselde. Wat had ik ook al weer gehoord? Plotseling schoot het me te binnen dat hij het over 'uw broer en schoonzuster' had gehad. En nog meer, wat ik toen als heel belangrijk had gevoeld. Vreemd, waarom was ik dat vergeten? Ik kreeg weer dat verdoofde gevoel in mijn hoofd en kon moeilijk denken nu. Natuurlijk, dat moet het zijn geweest! Maar wat dan?

Plotseling merkte ik dat ik bijna van de weg af raakte. Ik schrok ervan. Ik was zo aan het denken, dat ik niet meer goed op de weg lette. Vreemd, want ik reed anders uitstekend. Wat mankeerde mij plotseling? Ik schudde mijn hoofd een paar keer en concentreerde me nu alleen nog maar op de weg..

NOVEMBER 1977 - LOODGIETER HANS VAN DER HEIDE

Het sanitair en loodgieterswerk moest ik uitbesteden en bezocht daarom het bedrijf van Hans van der Heide. Die had ik het immers al beloofd. Hij kon het wel regelen en had freelance personeelsleden die het werk wat goedkoper konden aannemen. Dus nodigde hij me uit om de materialen uit te zoeken bij hem op de zaak aan Het Vliet in Leeuwarden. Daar wilde ik Wiesje natuurlijk bij hebben, dus kwam ze mee naar Leeuwarden en ma Jansma paste op Ilse.

Toen we zijn winkel aan Het Vliet inliepen, kwam hij naar beneden vanuit zijn kantoor. Joviaal en lachend als altijd, maar wel net alsof hij mij uitlechte. Er was nog een personeelslid aanwezig in de zaak. We stonden bij een bad te kijken, maar Wies was nog met de andere verkoper aan de andere kant van de zaak. Ik keek waar Wies was, want zij moest tenslotte kiezen. Maar ik zag alleen die verkoper ergens tussen de vakken in staan. 'Wies, waar ben je? Kom even hier kijken bij dit bad', riep ik. Maar ik zag haar nog steeds niet. Wel de verkoper die nu wat vreemd angstig om zich heen keek, alsof er iets te verbergen was. Ik vertrouwde het niet, want Wies zou normaal gesproken bij mij blijven. Toen ik haar wilde gaan zoeken en ophalen, hield Hans me tegen. 'Moet je deze ook eens kijken', zei hij en liet me nog meer zien. Maar daar wilde ik toch echt Wies bij hebben en dus ging ik tegen de zin van Hans naar de andere verkoper om te kijken waar ze dan was. Haar hoofd was niet zichtbaar, dus ze moest naar iets kijken dat laag bij de grond was, maar dat duurde dan wel vreemd lang.

Wies kwam net weer tevoorschijn toen ik vlakbij de verkoper was en liep mee. De verkoper liep nu juist van me weg. Ik keek waar Wies daar beneden zo lang mee bezig was geweest. Blijkbaar had ze naar de kranen gekeken die daar stonden. Ik vond het nog steeds vreemd, maar ze deed heel normaal en ging gewoon mee.

We zochten een bad uit en Hans wilde later dat ik voor een heel speciale kraan even ging kijken bij de groothandel.

'Daar hebben ze een heel goede kraan, neem die maar mee hierheen. Dan zoeken Wies en ik de rest alvast uit. Vraag maar of ze die kraan direct meegeven, dat regel ik wel even. Het is werkelijk een schitterende kraan, maar helaas heb ik die hier nog niet.'

Hij belde direct naar de groothandel om te zeggen dat ik zo kwam, nog voordat ik had ingestemd. Ik wilde Wies daar eigenlijk helemaal niet alleen achterlaten en vond die kraan nog helemaal niet belangrijk.

Er was nooit een 2e verkoper
bij Hans van der Heide

NATUURLIJK GING IK MET JOU MEE

Ik wilde Wies meenemen, maar Hans drong aan en wilde met Wies andere zaken uitzoeken. Hij hield haar zelfs bij de arm vast. Vreemd, maar oké, waarom ook niet. Wies kon je wel alleen laten ze liep immers niet in zeven sloten tegelijk. Die kon wel van zich afbijten.

Ik reed helemaal naar het oude industrieterrein en vroeg naar die kraan. De man die me hielp, begreep het niet en belde met Hans van der Heide, omdat een particulier eigenlijk niets mocht kopen. De man keek me vreemd aan toen hij hem aan de lijn kreeg. Omdat ik er vlakbij stond, hoorde ik gelach op de achtergrond. De man hoorde Hans even aan en hing op.

'Je moet daar maar snel heen gaan, ze willen dat ik je hier een tijdje houd, iets met je vrouw... En als je iets wil uitzoeken moet je toch je vrouw meenemen', zei hij en keek me daarbij meewarig aan.

Ik had me wel erg door die Hans van der Heide laten manipuleren, bedacht ik. Waarom had ik dat eigenlijk gedaan? Ik wist het zelf niet meer. Net alsof ik bevelen opvolgde. Ik reed snel weer terug naar Het Vliet.

Daar stond Wies me buiten al op te wachten en was een beetje boos op me. 'Waarom liet je me nu alleen hier? Ik vind het hier helemaal niet leuk bij die mannen, ik mag ze niet', zei ze en had een raar kuchje in haar keel toen we wegreden. Ik begreep zelf eigenlijk ook niet waarom ik Wies alleen liet bij al die mannen, maar toen ik vroeg of er dan iets gebeurd was, ontkende ze.

'Natuurlijk niet, ik kan wel op mezelf passen hoor.'
Ze kuchte nog een hele tijd.

We moesten nog een keer terugkomen en zochten nog meer spullen uit. Dit keer zou de groothandel heel mooie tegels hebben en ik kon er wel even een paar gaan ophalen. Dan zou Wies wel even blijven en de rest uitzoeken. Ik wilde samen met Wies gaan, maar Hans drong heel erg aan en overdonderde me simpelweg. Heel merkwaardig, want ook Wies bleef gewoon in de winkel, terwijl ze dat de vorige keer niet leuk had gevonden en nooit meer wilde.

'Kom nou mee, dan gaan we samen', zei ik nog een keer tegen haar. Ik kon moeilijk zeggen dat ze die mannen toch helemaal niet mocht, waar Hans van der Heide bij stond. Dus om netjes te blijven liep ik met tegenzin en achterom kijkend de deur uit.

Maar toen ik richting die groothandel reed, vroeg ik me weer af wat het voor zin had en waarom ik Wies alleen liet terwijl ze dat helemaal niet wilde en draaide plotseling om. Waarom liet ik me zo manipuleren door die Hans, vroeg ik mezelf boos af.

Een paar minuten later kwam ik weer bij de zaak van Hans aan. Er was niemand in de winkel. Waar was Wies dan zo plotseling gebleven?

Ik liep ongerust naar boven, de trap op. Ik hoorde gelach en stemmen boven en

ze hoorden me dus niet aankomen. Toen ik binnenkwam ging alles plotseling vreemd traag en was het net alsof ik wat miste en ik wankelde. Hans stuurde ons lachend weg. We stonden weer buiten en reden weg. Wies was weer boos omdat ik haar alleen had gelaten, maar op mijn vraag waarom ze dan niet met me mee was gegaan wist ze net als ik geen antwoord.

We zochten zo alles uit wat nodig was en maakten afspraken over de verwarming, elektra en loodgieterswerk. Schilderen zouden we zelf doen. De bouw startte uiteindelijk pas begin 1978, direct na de vorstperiode. We hadden zelf gepland dat we in juli, tijdens de vakantie, mooi zelf wat dingen konden doen in het huis. Het moest dan dus voldoende af zijn om er te kunnen wonen. Minimaal moest de bovenverdieping klaar en bewoonbaar zijn. Aannemer Van der Sluis zei dat hij het zou proberen. We gingen steeds even kijken en maakten foto's. We waren erg blij met ons huis nu we het eindelijk konden zien groeien.

DECEMBER 1977 - ARNE GEBOREN

We hadden veel contact met Henk en Wietske, onze schuin-achterburen in 't Harde. We gingen weleens samen uit eten in Zwolle en kwamen bij elkaar op verjaardagen. We waren ook een keer samen naar Tunesië geweest voor een korte vakantie.

Op 30 december, toen Wies bijna uitgerekend was, dronken we nog een borreltje bij Henk en Wietske thuis. Zoals altijd was het weer lachen geblazen en Wies dronk zelfs een klein borreltje mee. Maar ze voelde zich niet zo goed en we gingen naar huis.

's Nachts begonnen de weeën en Henk haalde een zuster uit Epe, zoals we van voren hadden afgesproken. De bevalling verliep weer prima. Wies had wel pijn maar liet dat niet horen.

Arne werd op de laatste dag van het jaar om tien voor half zes 's ochtends geboren. We waren weer erg blij, maar ook moe.

FEBRUARI 1978 - ILSE MET DE BOUWVAKKER

De loodgieters die de waterleiding aanlegden, werkten voor Hans van der Heide en kwamen natuurlijk ook regelmatig de andere bouwvakkers in ons huis tegen en praatten tijdens de pauzes of tijdens het werk over van alles en nog wat. Meestal vroegen ze mij hoe ik iets wilde hebben. Het waren immers bouwkundige vragen en Wies wist daar bijna niets van. Ik ging zeer regelmatig 's avonds naar het huis om wat te klussen en de zaak goed in de gaten te houden. Ik had 's avonds toch niets te doen en Wies was meestal in 't Harde.

Toen Wies en ik er op een middag even samen waren en Ilse ook mee was, vroeg één van de loodgieters mij of het gat voor de heteluchtverwarming in de vloer van onze slaapkamer op de eerste verdieping wel groot genoeg was.

'Het hoort bij de verwarming en het valt dus niet onder ons werk, maar je kunt het beter nu even wat ruimer maken. Als de drukvloer van beton er straks op gelegd wordt, dan is het te laat en het is heel veel werk om het dan alsnog te doen.'

Dat was slim van hem, dus ik pakte meteen een moker en een beitels en hakte wat kleine stukken weg. Hij bleef even kijken en ging toen weg. Het was vreemd rustig plotseling, ik hoorde de bouwvakkers niet meer. Ik sloeg nog wat stukken weg. Wies keek beneden even rond met Ilse, dus dat kon geen kwaad.

Plotseling hoorde ik Ilse huilen achter het huis. Wat was Wies aan het doen? Ilse hilde nooit als Wies bij haar was. Ik keek even over het muurtje en ik merkte dat ik wankelde. Ik zag niets, maar voelde wel die verdoofdheid en leegheid in mijn hoofd.

Ik liep nu naar de achterkant van het huis, waar ik Ilse weer hoorde huilen, en keek naar beneden. Daar zag ik een bouwvakker met Ilse aan de hand achter huis wachten. Dat was heel vreemd, want Wies zou Ilse nooit alleen laten bij een bouwvakker. Waar was Wies nu dan?

Ilse hilde en wilde duidelijk naar haar moeder. Ik riep haar en de bouwvakker keek verbaasd omhoog.

NOOIT GEBEURD

'Ik pas even op haar', zei hij en ging snel met Ilse naar binnen.

Ik liep direct naar beneden, over een steile houten trap, om te kijken waar Wies dan was. Wies was er niet en de bouwvakkers stonden bijna allemaal in de kamer, waar een paar planken op twee bokken lagen. Ze keken een beetje schuchter naar de keuken toen ik vroeg waar Wies was. Dus liep ik naar de keuken, maar daar was ze ook niet. Ik zag een bouwvakker nu naar de garage kijken en toen weer naar mij. Daar moest ze dan zijn, dacht ik. Het was heel merkwaardig, ik voelde dat er iets niet klopte.

En ja hoor, Wies was in de garage en liep nu naar me toe. Ik vroeg haar wat er met Ilse was, maar die was al gestopt met huilen nu Wies bij haar was en er was

Ze keek ook verbaasd en klopte zich buiten de auto even af.
'Ik zal wel per ongeluk tegen een muur hebben aangestaan zeker',
nadenkend.
Nou ja, in zo'n huis is alles tenslotte vies, dacht ik nog. Dus dat kan best
zou het anders gekomen moeten zijn? Ik kon ook geen andere moge-
bedenken, maar jaren later wel.

MAART 1978 - 'KOM HIER JIJ BITCH'

Als we er weer een keer zijn, kan een loodgieter onder de vloer iets niet
voor elkaar krijgen. Er moest een leiding doorgestoken worden, zodat ze
waar die leiding boven terechtkwam. Ze vroegen of ik dat zou kunnen
dan konden zij het van boven aanpakken en afmaken. Het was daar heel
ze dachten dat ik misschien beter tussen die heteluchtkanalen kon komen.
kon ik meteen even kijken hoe dat daar allemaal geplaatst was.
Ik hielp toch al mee, dus waarom niet. Ik kroop onder de vloer en daar
bij de opening van de luchtafvoer van de heteluchtverwarming in de hal.
dus vlakbij de werklui en kon alles horen wat er gezegd werd.

'Kom hier jij bitch. Mee naar boven jij' hoorde ik een bouwvakker plots
zeggen.

Ik schrok me wild. Hij moest Wies bedoelen! Alles ging weer traag, als
verdoofd was. Ik kroop snel en boos terug om bij Wies te komen, maar
niet goed meer denken. Wies zag ik nergens, die bleek boven te zijn om
uit te zoeken. Ik liep direct naar boven en vroeg haar of er iets aan de
was, maar ze ontkende dat en vroeg wat er dan moest zijn. Ze keek me
oprecht verbaasd aan. Niets aan de hand dus, zoals altijd. Ik maakte me
druk om niets, ik had het zeker verkeerd verstaan. Wies, preuts als ze is
nooit meegaan met zo'n vieze bouwvakker. Ze kon echt wel voor zichzelf
en zou moord en brand hebben geschreeuwd.

APRIL 1978 - OF WIES EVEN KWAM OM ADVIES BIJ DE BOUW TE GEVEN

NOOIT PLAATS
GEHAD

Eén van de bouwvakkers van Van der Sluis belde me op een dag, rond een uur
of één, op mijn werk in Leeuwarden en vroeg of Wies even kon komen om te
vertellen wat ze wilde met een muur en zo in de keuken. Ze konden niet verder
anders, dus het was wel dringend.

'Wat is dat dan precies? Misschien kan ik het gemakkelijk uitleggen', probeerde
ik nog.

'Nee, dat weet ik ook niet. Dat kan ik zo over de telefoon niet uitleggen. En er
is meer. En graag zonder dat kind, want dan moet ze daar steeds op passen', zei
hij aarzelend. Er was dus iets vreemds aan de hand.

'Lukt het je om dat te regelen, want anders duurt het te lang en moeten we hier
gaan zitten wachten en duurt het allemaal nog langer' stelde hij terecht.

Ik vond het wel vreemd dat hij niet telefonisch kon uitleggen wat nu het
probleem was. Ik kon het huis wel dromen, maar kon er zo ook niets meer van
maken en wilde niet dat ze niet verder konden werken. Wies kon heus wel op
zichzelf passen.

'Ja, dat lukt me wel. Ik zal haar even bellen en dan regelt ze wel even een oppas',
antwoordde ik.

Ik regelde het en Wies zou er direct even heen rijden. Toen ik om vijf uur
thuis kwam aan de Keizerskroon, was Wies nog niet eens thuis. Dat was vreemd
vond ik, maar Marinus had me thuis afgezet en ik kon dus ook niet even snel
naar Drachten rijden. De buurvrouw had opgepast en vond het ook vreemd,
want Wies had gezegd dat ze met een uurtje wel weer terug zou zijn. Ik nam
de kinderen over en kon niets anders doen dan wachten. Maar ik werd steeds
ongeruster.

Het was al na half zes toen ze thuis kwam. Ik vroeg haar ongerust wat er nou aan
de hand was, maar ze wist niet meer precies wat de vragen van de bouwvakkers
waren.

'Wat heb je dan moeten adviseren zo lang?' drong ik aan.

'Doe niet zo moeilijk, dat weet ik toch niet allemaal meer', zei ze terwijl ze
zichtbaar nadacht.

Ik dacht er ook nog even over na. Ze was wel erg lang weggeweest, maar alles
ging weer traag.

'Is er iets vreemds gebeurd dan met die bouwvakkers?' vroeg ik nog.

'Nee, ben je gek! Ik zal zeker iets met die bouwvakkers hebben, ben je nou helemaal
gek geworden? Je vertrouwt me niet meer', zei ze en werd nu echt boos op me. Ze
liep weg om het eten klaar te maken. Ik liet het verder maar, wat kon ik anders
doen? Er kon niets ergs gebeurd zijn, want dan zou ze het zeker gezegd hebben.

over muren etc.
Een week later belde de bouwvakker weer tijdens de middagpauze.
'We hebben je vrouw nog een keer nodig', zei hij. 'Er zijn weer zaken waarover ze moet beslissen, anders kunnen we niet verder. Kun je dat nog een keer regelen, de vorige keer ging het prima.'

'Welja', antwoordde ik in een goede bui. 'Hans vragen, altijd slagen.'
We lachten er beiden om, maar hij als een boer met kiespijn, viel me op.
Ik regelde het weer, maar de buurvrouw kon nu niet oppassen. Wies vroeg haar moeder of ze kon komen oppassen. Die kon eigenlijk ook niet, want ze moesten om vier uur bridgen. Maar dan zou Wies allang weer thuis zijn. Een half uur heen, een klein uurtje daar en een half uur terug, dus om drie uur, uiterlijk half vier, was Wies wel weer terug spraken we af. Ik haalde haar moeder op uit de Potgieterstraat en bracht haar naar Wies. Wies bracht mij weer naar de zaak en reed toen door naar Drachten.

Om vier uur ging de telefoon. Het was de moeder van Wies. Ze zei dat Wies nog steeds niet terug was en dat ze nu naar pa moest. Ze moesten beslist naar bridgen, want daar zaten mensen op hen te wachten en die kon je niet in de steek laten met wedstrijden en zo. Het was afgesproken en ze was duidelijk boos, maar ook ongerust.

Ik begreep het ook niet, maar ik had geen auto en moest bepaalde zaken nog afmaken ook. Ik kon niet zomaar weg en Wies zou toch nu wel komen?

Maar toen ik om half zes thuiskwam, was ze er nog steeds niet en ma Jansma was in alle staten en heel ongerust.

'Wat moet ze daar nou zo lang?' vroeg ze boos. 'Ik zou met Heit naar het bridgen en nu loopt alles mis.'

Toen Wies eindelijk thuiskwam, wist ze weer niet wat er precies gevraagd was en waarom het zo lang duurde.

'Je gaat daar niet weer heen. Dan ga jij maar Hans', vond haar moeder.

Ik was het daar eigenlijk wel mee eens en snapte toch al niet waarom ze speciaal Wies moesten hebben, dus was het bij deze zo besloten.

Toen er weer werd gebeld, kapte ik hun verzoek af en ging zelf even snel heen en weer. Het bleek om heel eenvoudige, onbenullige vragen te gaan.

Wies en ik gingen ook steeds minder vaak samen kijken. Dat deed ik alleen.

Allesmaal nooit gebeurd
WANEN !!

JULI 1978 - VERHUIZEN

Op 1 juli had het huis klaar moeten zijn, maar er moest nog veel aan gebeuren. We besloten om toch te verhuizen, dan konden we in het huis wonen en zelf

veel gemakkelijker tijdens onze vakantie de boel afmaken en in de gaten houden. Dus trokken we op 1 juli in het huis en woonden boven terwijl we het beneden afmaakten en later, na de bouwvak, helemaal af lieten maken.

Wies' ouders kregen tranen in hun ogen, toen ze ons in die puinhoop zagen, met Ilse en de kleine Arne op een kale plavuizenvloer. We kookten op een campinggasstel dat we van eerdere vakanties nog hadden, het gas was namelijk nog niet aangesloten. Stroom hadden we via de bouwvoorziening.

Maar we waren heel gelukkig met zo'n mooi, groot huis en zagen de problemen niet. Waar maakte iedereen zich nou zo druk om? Een beetje schilderen, wat schrootjes hier en daar en klaar is kees. Niet alles hoefde meteen klaar te zijn. De bouwvakkers hadden vakantie en dus waren we mooi alleen.

Zo ging onze vakantie snel voorbij.

JULI 1978 - DE LOODGIETERS KOMEN OP ZATERDAG HELPEN ^{waren geen loodgieters}

Als ik op de achtergevel nog wat met hout aan de gang moet, bieden twee loodgieters van Hans van der Heide, Rieks Perdok en Jan de Vries, aan om me op zaterdag even te helpen, tegen een leuke vergoeding natuurlijk. 'Graag', zei ik. 'Dan gaat het een stuk sneller en er moet nog zoveel gebeuren.'

Maar toen ik achter het huis bezig was met twee ladders en door het raam Wiesje bezig zag in de kamer, zag ik dat de beide mannen zich plotseling wat vreemd terugtrokken, net alsof ik iets niet mocht horen. Dus spitste ik juist mijn oren.

Die pak ik nog even, hoorde ik de ene tegen de andere sissen en hij keek duidelijk door het raam naar binnen. Daar liep Wies ergens rond net en ik schrok daarvan. Ik liep nu op hen af en zag Jan me vreemd lang en verbaasd aankijken, alsof hij mij niet begreep. Een vreemd lange, verbaasde blik, die je lang bijblijft.

Ik deed net alsof ik niets gehoord had, maar hield de wat gezettere Perdok in de gaten. Toen ik op de ladder stond, ging hij plotseling even iets ophalen uit de auto, terwijl Jan me heel druk ging helpen en vragen stelde. Hij wilde dat ik op de ladder iets vasthield. Hier klopte iets niet, wist ik door het nerveuze gedoe van Jan.

Ik liep plotseling de ladder af en zag Perdok door het raam bij Wies staan, helemaal voorin de kamer. Hij hield Wies bij de arm vast. Ze had haar arm half omhoog zelfs, net alsof ze zich wilde verweren. Waarom moest hij mijn vrouw bij de arm vastpakken? Ik vertrouwde het helemaal niet, maar deed alsof ik nog niks gezien had en legde iets weg. Een minuut of wat later liep ik plotseling,

Jan de Vries heeft nooit Jan ons huis geklust!

voordat Jan mij kon tegenhouden, naar binnen. Jan begon snel over iets aan de gevel waarvan hij vond dat dat nog moest gebeuren, maar ik liet me nu niet afleiden. Ik zag Wies en Perdok niet meer beneden. Ik hoorde Jan inmiddels luid naar zijn maat roepen en ik liep nu snel naar boven waar ik Perdok net uit onze slaapkamer zag komen lopen.

'Ik wilde even zien hoe het hier was geworden', zei hij terwijl hij mij de weg blokkeerde om te kijken of Wies in onze slaapkamer was. Hij vroeg hoe het in die andere kamer was geworden. Hij wilde me duidelijk even vasthouden, dus wrong ik mezelf snel langs hem heen en liep naar onze slaapkamer. Daar streek Wies het bed glad en wist van niets.

'Hoezo, wat moet er dan gebeurd zijn?' vroeg ze.

'Ik kom net Perdok tegen die hier uit onze slaapkamer kwam.'

'Hè?' Ze keek me verbaasd aan. 'Ik ben hier alleen! Ik ben hier gewoon bezig met opruimen.'

'Hij komt hier net uit de slaapkamer lopen, ik zag het toch zelf!' zei ik.

Ze keek me verbaasd en onschuldig aan met haar prachtige ogen in dat leuke gezichtje omlijst met krullen. Ik kon niet boos op haar worden en liet het hoofdschuddend maar.

Ik snapte er niets van. Mijn Wies zou nooit iets met die loodgieter willen, maar toch waren ze beiden op onze slaapkamer en wist Wies van niets. Alsof er twee verschillende Wiesjes waren.

Ik vond het vreemd van die loodgieter, maar ik kon ze hier ook niet voor wegsturen, dus maakten we het werk af.

Ik was het ook vreemd snel weer vergeten en weet niet meer of één van die twee nog weg was geweest die dag.

JULI 1978 - DE BUREN EN DE OMGEVING

Tegenover ons kwamen Els en William Mandel wonen. Hij was ingenieur en zij een pittige tante die als secretaresse bij de gemeente werkte. Ze was zijn tweede vrouw. Ze was een vlot type en wist veel van alles en nog wat. Een gezellig, wat gezet type die zei wat ze dacht. William was het rustige, denkende type. Heel zorgvuldig en nauwgezet. Perfectionistisch zou je kunnen zeggen. Mij veel te precies, ik hield meer van snel en goed genoeg.

Links naast Els en William kwamen Jaap en Wimke Duijs wonen. Hij was leraar Frans in Leeuwarden en zij lerares Nederlands in Surhuisterveen. Ook een erg gezellig stel. Hij was ook een wat gezet, gezellig type en kon zich uitstekend uitdrukken. Een echte talenman. Hij was ook een wijnliefhebber, net als ikzelf.

en hij was een typische francofiel. Ze gingen altijd naar Frankrijk op vakantie en aangezien wij dat ook leuk vonden, konden we daar uren met elkaar over filosoferen.

Vaak hadden we dan de kaart van Frankrijk op tafel gelegd en bekeken allemaal leuke plekje's waar je heen zou kunnen gaan.

Het huis dat rechts van ons huis stond, als je naar ons huis keek, was nog in aanbouw. Later kwamen daar André en Ineke Caviat te wonen. Hij werkte eerst in Maarsen bij de Rabobank en werd overgeplaatst naar Friesland, waar hij onder schoonvader Jolle kwam te werken. Via Jolle hoorde hij van dit huis en kocht het. Eerst was het de bedoeling om er tijdelijk te wonen, maar een paar jaar later wilden ze hier niet meer weg.

Hij kon niet goed opschieten met mijn schoonvader, twee tegenpolen. Pa Jansma was heel aimabel en losjes naar de bankdirecteuren en hij was meer precies volgens de regels. Dat gaf behoorlijk wat frictie later. Maar voor de bank vermoedelijk een mooi gemiddelde.

De huizen stonden op mooie grote stukken grond van rond de duizend vierkante meter en waren erg mooi om te zien. De buurt werd ook wel de kangaroebuurt genoemd, omdat het grote sprongen weinig geld was volgens veel mensen. En dat klopte vaak ook wel.

We waren erg gelukkig met deze buurt. Het huis was heel mooi en degelijk gebouwd en in een prachtige omgeving.

AUGUSTUS 1978 - OBE POSTUMUS

Een huis verderop waren Obe Postumus en zijn vrouw komen wonen.

Hij kwam wel eens even gezellig praten en kijken naar ons ruime huis of leende wat gereedschap.

Hij stond ook een keer bij ons op de oprit met Jaap Duijs te praten over iets wat ik helemaal niet begreep. Hij had vanuit zijn raam iets gezien van Wies met de bouwvakkers. Maar ik kon het niet goed volgen. Ik voelde me plotseling duf in mijn hoofd. Ik liep uiteindelijk maar weg.

OBE WEET VAN NIETS!

Op een dag kwam ik net aangereden en liep de garage in. Ik zag dat Wies daar was en dat Obe Postumus met het gezicht naar de muur stond, dus van me af, maar het bleek dat hij wat gereedschap kwam lenen. Er was toch iets vreemds, maar Wies deed heel normaal en hij eigenlijk ook. Dus zocht ik er verder niets achter. Wies kennende zou ze geen gekke dingen doen, helemaal haar stijl niet.

AUGUSTUS 1978 - HET GING WEL ERG LANGZAAM, 1
DAT WANDJE BIJ ILSE was al lang klaar x

Ik moest weer aan het werk en de bouwvakkers waren ook terug van vakantie en begonnen weer. Boven moest er nog een wandje gemaakt worden in de kamer van Ilse en nog wat meer dingen.

Ze kwamen vroeg en gingen aan het werk. Wies zou voor koffie en thee zorgen en ik liet haar alleen bij de bouwvakkers. Ilse speelde of ging naar de peuterschool en Arne sliep meestal of lag in de box.

Ik reed naar mijn werk in Leeuwarden, erop vertrouwend dat Wies zich wel alleen kon redden.

Toen ik 's avond thuiskwam, was er nog niet veel gebeurd. De volgende dag ook niet. Ik snapte er niets van.

'Wat doen die mensen hier eigenlijk?' vroeg ik haar ongerust. Maar het zat bij de vaste prijs in, dus hoorde ik dat niet echt te controleren.

'Ja, dat weet ik ook niet. Ik let daar niet steeds op hoor, ik ben gewoon aan mijn werk', zei ze onschuldig en lief als altijd.

Vreemd, maar ja, het viel onder hun contract en het kostte dus niets extra. Wat later kreeg ik een vreemd telefoontje van Jan van der Sluis waar ik niets van begreep. Iets over Wies en bouwvakkers die allemaal naar ons huis wilden om te werken. Ik moest beter op mijn vrouw passen. Alles ging traag, alsof ik verdoofd was. Ik snapte het niet, want Wies was immers te vertrouwen en zou nooit iets met die bouwvakkers willen.

Toen ik Wies ernaar vroeg, wist ze van niets. 'Er gebeurt hier helemaal niets vreemds', zei ze oprecht. 'Dan zou ik dat toch moeten merken?'

Ik vergat het heel snel,, te snel, maar dat had ik zelf niet door.

Waan waan waan waan waan

SEPTEMBER 1978 - BOUWVAKKERS AAN DE DEUR

Toen ik op een dag wat eerder thuiskwam, omdat ik bij een klant was geweest en het geen zin meer had om nog naar Leeuwarden te rijden, stond er een auto van de bouwvakkers op de oprit en liet Wies net twee mannen uit toen ik de oprit opliep.

'Bedankt hoor!' hoorde ik een bouwvakker nog net zeggen.

'Graag gedaan hoor', antwoordde Wies.

Ik begroette ze en vroeg wat ze kwamen doen. Ze hadden nog iets vastgezet en

gekeken of alles nu in orde en klaar was, zeiden ze.

Ze gingen weg. Ik reed de auto op onze oprit en vroeg aan Wiesje wat ze daar nou hadden gedaan, want het was eigenlijk allemaal klaar volgens mij. Ik had het laatste gedeelte ook al betaald.

Ze keek me nadenkend aan. 'Dat weet ik niet meer hoor, even kijken naar iets en misschien nog wat vastzetten of zo? Daar blijf ik niet bij staan kijken hoor.' Nee, dat was niets voor Wies. Nou ja, er kon niets gebeuren, want Wies keek wel goed uit.

Een paar dagen later moest mijn auto een dag naar de garage en ik werkte daarom een dag thuis. Er werd aangebeld. Mijn werkkamer lag direct naast de deur, dus deed ik open en zag daar weer die twee bouwvakkers staan, die mij erg verbaasd en duidelijk geschrokken aankeken.

'Hallo. Wat komen jullie doen?' vroeg ik.

'O, we hadden u niet thuis verwacht, omdat uw auto er niet stond', antwoordden ze schuchter.

'Nee, dat klopt, die staat bij de garage voor een beurt. Wat komen jullie doen?' vroeg ik nog een keer.

'Nee, niets bijzonders, we kwamen even kijken of er nog zaken niet in orde zijn. Moet er nog iets gebeuren?' vroeg één van hen.

'Nee, niet dat ik weet, het is allemaal wel goed zo', zei ik nadenkend. 'Maar erg aardig dat jullie even langskomen om dat te vragen, wat een goede service.'

Ze gingen weer weg. Ik keek ze nog steeds verbaasd na, dit had ik niet van ze verwacht.

NOOIT GEBELD D

'Toch aardig dat ze even vragen of er nog iets moet gebeuren, goede service', zei ik later nog tegen Wies, toen ze vroeg wie er aan de deur waren. Zij was ook verbaasd, maar zei dat dat nou het voordeel van een aannemer uit een dorp was.

SEPTEMBER 1978 - ARTS LEFERING IS WOEDEND OVER IETS

Ik had nog altijd mijn Temesta bij me, om dat ik nog steeds bang was dat ik weer zo'n hyperventilatieaanval zou krijgen. Maar omdat ik het bij me had, gebeurde er nooit meer iets. Wel nam ik het sporadisch nog wel eens in als ik me nerveus voelde.

Het raakte op, omdat ik het meestal vergat uit mijn overhemd te halen en Wies het dus gewoon wegwaste. Ik maakte voor het eerst een afspraak met de nieuwe

huisarts, Lefering. Ik had al gebeld natuurlijk en hij had intussen al mijn dossier opgevraagd bij huisarts Hogen Esch uit 't Harde.

Na het gebruikelijke lange wachten, kwam ik zijn kantoor binnen en hij vroeg wat er was. Ik vertelde over die hyperventilatie van vroeger en vroeg of ik nog wat van die Temesta mocht hebben. Hij vroeg waarom ik dat nodig had, als gezonde jongeman.

'Niet dat ik het echt gebruik, maar het bij me hebben geeft me een rustig gevoel', legde ik hem uit. Ik gebruikte het nooit, heel soms had ik een nerveus gevoel en nam er een half tabletje van.

Hij pakte de map die hij van huisarts Hogen Esch uit 't Harde had gekregen en begon te lezen van de oude kaarten. Daar werd hij niet veel wijzer van, zei hij. Hij vond het zelfs maar vreemd. De kaart is volgens hem later overgeschreven, want de jaartallen klopten niet.

'Hé, er zit ook nog een dichte envelop in, wat moet die daar nou?' zei hij duidelijk en las hardop voor 'Pas te openen' bij zware emotionele toestand van de patiënt'. **WAAN** is er nooit geweest

'Wat heb je daar nu aan, daar trekken we ons niets van aan, dat bepaal ik zelf wel, dat is gewoon nú dus', zei hij doortastend, scheurde de envelop open en begon de brief hardop wat voor te prevelen.

In het geval van zeer emotionele toestand, wordt betaald door ziektekostenverzekering onder nummer bij de Raiffaïsenbank of zijn opvolgers'. Hij las nu met grote ogen en stil verder en ik zat rustig te wachten aan zijn bureau.

Hij keek met grote ogen, werd toen woedend, liep met een boos gezicht de kamer uit en smeet de deur achter zich dicht. Hij begon woedend te schreeuwen tegen zijn vrouw die bij de balie voor zat.

'Dat nooit, zijn ze nou helemaal gek geworden, twee volwassen mensen. Ze zijn stapelgek die lui', hoorde ik hem woedend zeggen. En ook nog iets over 'kinderen' en 'ze weten niet hoe het komt'.

Zijn vrouw probeerde hem te sussen.

'Stil nou, er zitten nog mensen in de wachtkamer', zei ze, waarop hij boos wegliep, want ik hoorde hem verderop in huis met een deur slaan.

Ik hoorde hem rondlopen en ik zat als versteend in zijn kamer. Alles ging traag en als verdoofd en toen kwam hij terug en schreef kortaf een recept voor dertig pilletjes Temesta uit, gaf me een hand en liet me uit.

Als ik wat later bij Wies ben, vertelde ik het verbaasd en we begrepen er beiden helemaal niets van. Wat kon er dan gebeurd zijn vroeger? Vreemd vonden we, maar als we nog eens goed nadenken, weten we zeker dat er nooit iets vreemds

is gebeurd vroeger. Het moest dus onzin zijn.

Te snel waren we het alweer vergeten. Pas in 2000 zal ik het me weer herinneren.

AUGUSTUS 1979 - DE BEKENDEN VAN WIES

**ONBEKENDEN
NOOIT GEBEURD**

Toen ik in de zomer in de tuin bezig was, stopte er plotseling een mooie cabriolet voor ons huis. Er zaten twee mannen in die mij wenkten. Ze wilden blijkbaar iets vragen. Als ik bij hen kom zie ik dat de cabriolet een prachtige, dure lichtlederen bekleding heeft. Dat zie je maar zelden, zo'n auto.

Eén van de mannen vroeg of Wies Jansma hier ergens woonde. 'Jazeker, dat klopt, dan bent u toevallig precies goed, want dat is mijn vriendin', zei ik. 'Maar daar ben ik maar mee getrouwd, dat was voordeliger dan een vriendin', voegde ik er voor de grap aan toe en ik lachte er veelbetekenend en samenzweerderig bij.

De mannen lachten ook en keken elkaar veelbetekenend aan. 'O, dat is mooi, want dan hoeven we niet verder te zoeken. Wij kennen haar van de Rabobank uit de tijd dat ze in Utrecht werkte', zei één van hen. 'Ja, dat kan kloppen, daar heeft ze op de afdeling Opleidingen bij Ben van Tol gewerkt' zei ik als bevestiging dat ze goed zaten.

'Is ze thuis en kun je haar even halen dan? Dat is misschien wel even leuk.' 'Ja hoor, ik haal haar wel even op', zei ik en liep het huis in, waar Wies in de keuken bezig was. Wel vreemd vond ik, wat moesten twee oudere mannen uit Utrecht nou met Wies?

Ze kwam mee en liep naar de auto. Ik bleef meeluisteren. Wies kende ze blijkbaar en ze praatten over de bank.

'Hebben jullie ook een kaart hier van de omgeving, want we moeten nog hier in de buurt zijn, maar we hebben geen kaart', vroeg de bestuurder ineens. Ik vroeg naar welke plaats ze moesten, maar de man wist de naam niet meer. Ik noemde een paar plaatsen op, maar hij herkende er geen. Ze zochten ook niet in een agenda of zo. Vreemd, bedacht ik.

'Ja, ik heb wel een kaart en zal die wel even halen', zei ik toch maar en liep het huis in, naar mijn werkkamer. Ik moest even zoeken en liep toen weer naar buiten. Ik wilde de kaart brengen, maar tot mijn stomme verbazing maakte Wies een afwerend gebaar met haar hand.

'Blijf daar even!' zei ze.

Blijkbaar mocht ik iets niet horen. Ik stond verbaasd over de plotselinge dwingende en brutale toon van Wies en wist niet goed hoe ik hiermee om moest

EEN GROTE ONWAAR

Wies. Zo konde ik Wies helemaal niet. Hoe kwam dat nu in één keer en zo
dus bij vreesachtig
De wond druk en indringend gesproken zag ik wel en de bestuimer licht Wies
bij de arm van. Wat merkte die vent aan de arm van mijn lieve Wiesje?
Ik drukte van niets aan te trekken van Wies'endele bevel en liep gewoon na
haar toe om de kaart te brengen. Ze keken erop en zeiden dat ze het nu we
niet. Ik bleef erbij staan en hoorde dat ze nog wel eens zouden bellen. Wies
knikte van ja en ze reden weer weg.

Een paar avonden later dacht ik toen we al in bed lagen, ging de telefoon. Ik
was al tegen eten, dus het was vreemd, maar Wies nam op en luistende. Ze klonk
maar nu en zei ja. Ze luidende weer 'Ja dat kan wel', zei ze. Ze luistende weer
even en hang op.

Ik had net wat avances naar haar gemaakt en wilde daar nu mee verder gaan, en
kroop tegen haar aan terwijl ik vroeg wie dat was. Maar ze gaf geen duidelijk
antwoord.

'O, wat bijzonder, iemand die ik wel ken en die iets wil vragen.'

Maar toen ik weer tegen haar aan wilde knijpen, stond ze plotseling op.
'Wacht even, ik moet even iets doen beneden', zei ze.

Ik was verbaasd en vroeg dan ook wat ze ineens beneden moest doen.

Maar ze zei dat ik dat allemaal niet hoefde te weten, ik moest in de slaapkamer
blijven, ze zou zo weer terug zijn. Ze liep in haar nachthemd naar beneden.
Het was merkwaardig, want normaal zei ze wel wat ze nog even moest doen of
ophalen.

Dus ik lag verbaasd en luisterend in bed. Het leek alsof ik de buitendeur hoorde
opengaan. Die maakte wat lawaai als je de knip eraf haalde en opendeed.

Ik lag aandachtig te luisteren, waarom moest die deur open? Het leek alsof ik
zachte stemmen hoorde. Dat kon, omdat we deur van de badkamer op een
kier lieten om meer frisse lucht in de kamer te houden en daar zat een open
luchtrooster van de verwarming. En die kwam uit in de hal, dus hoorde je
de geluiden uit de hal vrij goed. Ik hoorde wel stemmen, maar kon het niet
verstaan. Ik wilde nu weten wat er aan de hand was en besloot ook naar beneden
te lopen. Maar toen ik de deur van de kamer opendeed en dus wat lawaai maakte,
hoorde ik iets dringends zeggen en hoorde Wies de trap oprennen voordat ik
naar beneden door het trapgat kon kijken. Wies pakte me beet en trok me weer
naar de slaapkamer.

'Zo, nu zal ik je eens even een goede beurt geven, kleed je maar vast helemaal
uit', zei ze.

Dat was voor de preutse Wies een merkwaardig en prachtig aanbod, dus ik rookte
me vereerd en wilde dat wel meemaken. Ik vroeg nog wie dat waren beneden.

HEID, NOOIT GEBEURD

maar Wies zei dat ik me vergist moest hebben. Er was niemand geweest, ik had
het verkeerd gehoord.

Toen we in bed lagen, begon ze me te strelen en we kleedden ons helemaal uit, zij
ook, wat ze niet snel doet. Meestal moest dat wat later, na een lang voorspel.

De volgende ochtend werd ik wakker en merkte dat ik naakt in bed lag, net als
Wies, en dat de dekens op de grond aan het voerteneinde lagen. Dat was vreemd,
want na het vrijen wilde Wies altijd weer een slip aan en haar nachthemd. Ze
kon niet naakt slapen, ik wel. We waren moe en ik trok de dekens weer omhoog.
We sloepen nog even heerlijk uit.

Wies moest plassen en deed de badkamerdeur verder open. Ik hoorde een rare
plep.

'Wat plept die deur naar plassen?', zei Wies.

Ik stond ook op en toen ik de deur bewoog, hoorde ik ook die vieselijke plep
bij het scharnieren. Ik keek er naar en zag dat het zwarte hulsje dat voor de smerting
tussen de twee metalen delen zorgt ontbrak bij het bovenste scharnieren.

'Hoe kan dat nou?' zei ik tegen Wies, die ook kwam kijken. 'Hier mist dat
zwarte dopje, terwijl die deur er nooit uit is geweest de laatste tijd.' Ik dacht
even na. Als die er eerder uit was geweest, dan zouden we die rare plep al eerder
gehoord hebben en er iets aan gedaan hebben', vervolgde ik.

Wies keek me vol verbazing aan. 'Ja, dat is zo, maar die deur is er niet uit
geweest sinds de bouw, dus dat kan niet. Dan zou iemand vannacht die deur
eruit moeten hebben getaald, zonder dat wij ook maar iets merkten.'

Dat kon natuurlijk nooit, dus ik moest me vergist hebben. De deur moest er
eender uit zijn geweest en was nu pas gaan plepen. Maar dan had ik dat toch
ook moeten zien? Het was duidelijk zichtbaar immers en als ik nog niet sloep,
keek ik vaak naar die deur en het scharnieren want dat was vlak voor mijn neus.
Ik zocht op de grond en vond dertig centimeter tegen het houten voerteneinde
van het ledikant het bewuste knopje. We vonden het vreemd. Dat had ik toch
allang moeten vinden of het met stofzuigen hebben weggezogen?

We keken elkaar aan en het denken ging weer raag. We dachten en kleedden
ons aan. We vergaten het voorval compleet.

SEPTEMBER 1979 - ARIE TIMMERMAN BELT
OVER PSYCHIATER EN SEKS

Waar van niets
heeft nooit
gebeeld

Op een dag kreeg ik telefoon. Ik nam op.
'Met de Gemeente Elburg, ik heb iets heel bijzonders, ik heb contact met een

meneer Timmermans uit Nieuwegein en die moet u dringend spreken over een
mislukte kwestie. Mag ik uw adres doorgeven, zodat hij u kan bellen. Het was
medisch dringend nodig en hij heeft veel moeite gedaan om uw adres uit te
rekenen.
'Ja dat is nogal wat, maar laat hem mij maar bellen. Ik weet van niets, maar de
naam komt me wel bekend voor. Geef het maar door', zei ik tegen de vrouw.

Een paar dagen later vierde Wies haar verjaardag, op 13 september, en het was
druk in de kamer toen de telefoon ging. Ik nam op in mijn werkkamer, want
daar kon ik het beter verstaan en even rustig praten.

'Met Arie Timmermans', zei een mannenstem.
'Goedenavond, wat kan ik voor u doen?' zei ik, me afvragend wat hij nou moest
en denkend aan het telefoontje van de gemeente Elburg.

'Ik ben de man van Tiny Grobben, de collega van Wies uit Utrecht toen ze
beiden bij de bank zaten, weet je dat nog?'

'O ja, dat herinner ik me nog wel', zei ik. 'Je moet zeker Wies hebben, die vien
vandaag net haar verjaardag.'

'Nee, ik moet juist jou hebben en ik wist niet dat ze jarig was, gefeliciteerd dan,
maar ik heb een wat vreemde vraag aan je.'

'Vraag maar raak', antwoordde ik.

Hij zocht naar woorden en begon toen te praten.

'Het is wat vreemd vermoedelijk, maar Tiny loopt bij een psychiater, het gaat
niet goed met haar en ze heeft het over heel vreemde dingen, die vermoedelijk
weten of zo zijn, maar ik wil toch even checken of het waar is. Ze blijft er maar
over doorgaan. Heb je Wies wel eens horen praten over Tiny, het moet dan gaan
om seks en vreemde dingen.'

'Nee, nooit', antwoordde ik direct. 'Nooit iets van gemerkt en daar is ook
nooit over gesproken, dan had ik dat zeker moeten weten. Dus dat kan niet
kloppen.'

'Dat dacht ik wel', zei hij. 'Dan is het dus toch onzin, dat kan ik dan aan
die psychiater vertellen. Laat dan verder maar en feliciteer Wies maar even van
ons.'

Verbaasd hing ik op en in de kamer was het te druk, dus ik zei er niets over en
vergat het vreemde voorval vrijwel direct. Wies vroeg nog iets, maar ik zei dat
het iets onbelangrijks was.

Pas eenentwintig jaar later zal ik me het voorval weer herinneren, omdat het
zo vreemd was en omdat het om twee voorvallen ging die met elkaar te maken
hadden.

WAAN!!!

OKTOBER 1979 - DE VIERJARIGE ILSE BELT OVER EEN BOZE MENEER

Op een avond vroeg Ilse me heel dringend hoe de telefoon werkte. Ze wilde me
bellen over een boze meneer die mama kwaad deed.

Ik vroeg het aan Wies, maar die lachte alleen maar.

'Dat zegt ze wel vaker, maar dat klopt niet.'

Maar Ilse drong toch aan, ze wilde weten hoe ze me kon bellen.

Het was een draaischijftelefoon en ik gaf haar een papiertje waarop mijn
telefoonnummer in Leeuwarden stond en ze oefende even. Een kind van bijna
vijf jaar. Ik legde haar goed uit dat als ze de verkeerde toon hoorde, ze weer
gewoon helemaal opnieuw moest beginnen.

Onze secretaresse, Stella van Arkel, was uitstekend en was trots op hoe ik met
haar samen een grote order had binnengehaald. Ze had het Marinus ook even
goed duidelijk gemaakt, toen die later arrogant terugkwam van vakantie en deed
alsof hij het allemaal zelf had gedaan. Ze was echt boos op hem geweest. Ook
stom dat ik me door hem zo liet koecioneren.

Op een middag, toen we aan het werk waren, kwam Stella bij me en vroeg hoe
mijn dochtertje ook al weer heette.

'Die heet Ilse', zei ik haar vragend aankijkend.

'Ik had net een kind aan de lijn en die vroeg naar papa en had het over een boze
meneer. Ik vroeg of ze haar moeder even wilde geven, maar toen hoorde ik niets
meer', zei Stella.

We begrepen het beiden niet, maar een paar dagen later had Stella weer dat kind
aan de lijn en ze hoorde nu de naam Ilse.

Ik nam het nu over. Het was echt Ilse en ze had het over een boze meneer en
mama kleertjes uit. Ze was duidelijk in paniek, merkte ik wel. Maar Wies zou
dat nooit doen, dat was onmogelijk immers.

'Geef mama maar even aan de telefoon', zei ik, maar ze raakte in paniek. 'Mama
wil niet komen, dat kan niet.'

'Doe maar rustig', zei ik onnozel. 'Vraag mama maar even.'

Ze ging weg, kwam weer terug en zei dat mama niet luisterde. 'Papa gauw
komen.' Daar begreep ik niets van en alles ging traag.

Stella had nieuwsgierig naast me gestaan en meegeluisterd. Ze wilde beslist dat
ik naar huis reed toen ze merkte dat ik het gewoon liet zitten en wat voor me
uit staarde.

'Dat klopt toch niet daar bij je thuis, zo'n kind belt niet zomaar helemaal hier
naar een bedrijf? Je moet beslist gaan en wel direct.'

WAAN

Waan

Ze duwde me de sleutels in de hand en zei dat het werk wel even kon wachten. Ik reed direct naar huis, maar vergat het gebeurde alweer en op de oprit stond de auto van de loodgieter die de waterleiding had aangelegd en ik parkeerde er schuin achter. Hij kwam net de deur uit lopen toen ik uitstapte en Wies stond in de deuropening.

'Kun je die auto even aan de kant zetten? Ik moet nu weg' vroeg hij me op bevelende toon.

'Wat kwam je doen?' vroeg ik nieuwsgierig.

'Ik heb nog even gekeken of alles in orde was', zei hij nogal kortaf en hij stapte gewoon in zijn auto. Ik was verbaasd en was het hele voorval met Ilse alweer bijna vergeten.

Toen ik binnenkwam en vroeg wat hij gedaan had, wist Wies het niet meer precies. Ilse was er ook en vloog me wat paniekerig om de hals en had het over een boze meneer en mama kleertjes uit.

Ik liep naar boven om me om te kleden. Het bed was niet opgemaakt en de douche was nat. Alles ging weer traag, als onder verdoving.

De volgende dag vroeg Stella hoe het geweest was.

'Wat bedoel je?' vroeg ik.

'Je weet wel, over Ilse die belde over die meneer', zei ze, maar ik herinnerde me er niet veel van.

'Wat bedoel je precies', vroeg ik dan ook.

Ze noemde Ilse die gisteren belde over de boze meneer en nu wist ik het weer.

'Er was niets aan de hand', zei ik.

Ze vroeg door en was stomverbaasd over mijn onwetendheid en omdat ik me er bijna niets van kon herinneren. Ze was zelf heel ongerust geweest en mijn vreemde houding verbaasde haar dan ook hevig.

Op een andere dag vroeg Marinus plotseling of hij mijn auto even mee mocht nemen. Dat mocht natuurlijk wel en hij nam mijn sleutelbos, waar de huissleutel ook aan zat, mee. Joop de Boer ging ook even mee, zei Marinus. Ik vroeg verbaasd waar ze dan heen wilden.

'Een klein eindje rijden en even kijken hoe die auto van jou rijdt', zei hij.

Later belde Wies me op en zei dat er iets vreemds gebeurd was.

'Marinus was hier met Joop de Boer en ze zaten in de kamer toen ik beneden kwam. Ik herinnerde me niet dat ik ze had binnen gelaten. Hoe kan dat nou, vreemd hè?'

Ja, dat was zeker vreemd. Ze hadden wel mijn auto mee met de sleutel. Maar je gaat toch niet zomaar zelf mijn huis in, dacht ik.

Marinus en Joop kwamen later terug en begonnen in de gang tegen me te praten. Alles ging traag en ik hoorde Joop plotseling iets vragen.

'Hans, waarom loop je nou steeds weg?'

Ik was op dat moment op weg naar mijn eigen kamer en wist eigenlijk niet waarom ik wegliep bij hen. Dus liep ik verbaasd weer terug.

'Wat is er dan?' vroeg ik hen. Ze begonnen weer ergens over, maar ik begreep er niets van. Ze waren bij mij thuis geweest, begreep ik nu, dus het verhaal van Wies klopte wel.

Marinus had het later, net voordat ik naar huis ging, over een rode vlek op de muur. Ik begreep niet waar hij het over had en vergat het in een soort verdoving.

Toen ik thuiskwam, zag ik onder de trap tot mijn grote verbazing een kleine rode vlek op de witte muur. Wies wist niet hoe die er gekomen was en ook niet hoe Marinus en Joop daar plotseling binnenkwamen.

Het leek op een bloedvlek, maar niemand van ons had een wond en zeker niet één die zoveel bloed kon afgeven. Dat moet gezien de hoogte wel een bloedneus of zo geweest zijn, of een elleboog die helemaal open lag.

Wies boende de vlek weg, maar dat wilde niet zo goed en hij werd alleen maar groter. Wel minder zichtbaar.

De vlek zat er nog jaren, tot we het overschilderden en jaren later schilderden we het hele stuk opnieuw, zodat ook de witte vlek van het overschilderen niet meer zichtbaar was.

→ nooit een bloedvlek gezien

DECEMBER 1979 - GOED NIEUWS EN STELLA VAN ARKEL

Wies was inmiddels weer zwanger en we hielden het geheim voor iedereen totdat Wies het haar moeder en haar zussen verteld had.

Dus vertelde ik het later ook trots aan Stella. Vreemd genoeg zag ik haar heel verbaasd, bedenkelijk en bijna bang kijken, bijna boos ook. Heel vreemd, want dat is een abnormale reactie. Normaal zou zijn geweest dat ze me gewoon feliciteerde.

Ze vroeg toen, me vreemd angstig aankijkend, hoeveel maanden het al was.

'Het is nu drie maanden inmiddels', zei ik en ik zag haar rekenen. Haar ogen werden groot en ze liep onmiddellijk weg naar het kantoor van Marinus.

Door de muur heen hoorde ik opgewonden stemmen. Ik was nieuwsgierig, dus liep ik naar de wand en kon via het plafond wat beter horen wat er gezegd werd.

'Jullie hadden het moeten vertellen. Dit kan niet, die stakker weet van niets hoorde ik Stella zeggen. Wat wist ik niet dan? Maar Marinus antwoordde al. 'Wat kan ik er nou aan doen, ik wist dat toch niet?' hoorde ik hem nog vrij hard zeggen tegen Stella. Vreemd, want wat heeft die nou met ons kind te maken dat maken we wel zelf uit toch? Maar de stilte in mijn hoofd sloeg weer toe, de vreemde verdoving. Ik ging maar weer aan mijn werk. Stella kwam woedend terug en sloeg met de deuren. Ze zweeg verder tegen me. Er klopte duidelijk iets niet. Soms zijn andere mensen zo vreemd bezig en helpt het niet om daar lang over na te denken. We praatten er verder ook niet meer over. Stella was vreemd en nogal bozig.

Een paar dagen later, op kantoor, trof ik op een zeker moment Marinus in de hal met Stella. Ik kwam net de hoek om lopen en hoorde Marinus nog net iets tegen Stella zeggen. 'Ik heb de foto's gezien zelfs ... Denk erom hij mag van niets weten', fluisterde hij toen hij mij zag aankomen. 'Nee, dat lieg je toch', zei Stella en keek vreemd en wat boos naar hem. Maar als ik bij ze ben, gaat het gesprek snel over ander zaken. Wat mocht ik nu weer niet weten? Zijn er meer zaken die ik niet mocht weten? Marinus had de aandelen en regelde alles alleen. Ik mocht wel werken, maar niet weten hoeveel hij verdiende of hoe hij de vennootschap in Zwitserland regelde. Wel wist ik dat hij daar nogal wat zwart geld vandaan kon halen, zonder dat de fiscus daar achter kwam. Die vennootschap had hij snel in Zug opgericht, toen hij er achter kwam hoeveel geld er te verdienen was met Arabische opdrachten. De overwinst van de order van Koeweit ging naar Zwitserland.

DECEMBER 1979 - DE ENORME ORDER VAN KOEWAIT

We stonden regelmatig op beurzen met een stand van onze bewegwijzering. In mei 1979 stonden we op de Medica in Utrecht. Die was op ziekenhuizen gericht en daar had men altijd veel bewegwijzering nodig.

Het was vermoeiend zoals altijd, maar als broer Ruud even een rondje doet op de beurs, komt er toevallig een Arabier met een wit gewaad langs. Een hele verschijning in Nederland, dus ik keek behoorlijk verbaasd maar vriendelijk naar hem.

We keken elkaar even aan en hij liep intussen door. Als hij bij het eind van onze stand is, kijkt hij toch nog even terug de stand in en als ik met een vinger

lachend wijs op ons enige Arabische bord, komt hij zelfs even terug lopen en lacht ook. Dat bord vonden we wel grappig en hadden we ooit eens gemaakt en dus vol trots opgehangen.

Hij keek verbaasd en wees op het bord. 'That's a mistake, the dot should not be there.'

Ik knikte bevestigend, want het was inderdaad verkeerd geschreven en daarom hadden we het bord nog, legde ik hem uit.

Hij vroeg wat we allemaal maakten en deden en hoe hij het best een ziekenhuis in Koeweit kon bewegwijzeren.

Ik verkocht al jaren complete systemen, dus dat was eenvoudig voor mij.

'Put as less signs as possible in the hospital, too much is not good, nobody will read the signs. So, make the system as simpel as possible.'

'Don't you want to sell your goods?' zei hij, mij verbaasd aankijkend. 'Most companies want to sell as much as possible.'

'Yes of course we would like to earn money, but the system should be made for the patients, not for us', antwoordde ik hem vriendelijk aankijkend.

'I agree with that', zei hij, mij nadenkend maar tevreden aankijkend. Hij gaf mij een kaartje en ik gaf mijn kaartje aan hem. Hij nam afscheid en liep toen door.

Ik keek op het kaartje en het bleek een Abdul Ilah Marafi te zijn uit Koeweit. Ik liet het later trots aan Ruud zien, maar we verwachtten er niet veel van. We hadden nog nauwelijks ervaring in het Midden Oosten als bedrijf, maar je weet maar nooit.

In oktober kreeg ik plotseling tot mijn stomme verbazing een enorme dikke map van wel tien centimeter, met daarin een aanvraag voor een compleet ziekenhuis in Koeweit, van deze zelfde arabier. Die bleek de agent te zijn die dit moest regelen.

Zo'n dikke aanvraag hadden we nog nooit gehad en omdat ik de enige binnen het bedrijf was die Engels sprak en schreef, maakte ik natuurlijk de offerte. Het ging om borden met tekst die was ingebed in polyester. Dat hadden we nog nooit gemaakt, maar we konden alles wel maken of bestellen en ik rekende dus gewoon uit wat het ongeveer zou moeten kosten. We verdubbelden onze uiteindelijke prijs tot een bedrag van bijna een miljoen gulden, wegens de ellende en de hoge kosten die we verwachtten.

We hoorden een tijd niets, totdat Marinus bijna naar zijn chalet in Zwitserland vertrok om op wintersport te gaan en Kerst te vieren. Er kwam een opdracht om een monster te leveren binnen.

We moesten het nog in december en binnen twee weken leveren, anders ging de opdracht naar het volgende bedrijf. Een andere leverancier had beweerd dat we

klopt! is waar

het toch niet konden leveren, omdat hij de enige was met dit proces. We waren overigens maar liefst 60% goedkoper dan de volgende, ondanks de dubbele prijzen.

Dat monster hadden we niet en ik belde dus naar andere leveranciers voor een monster. De prijs was tenslotte hoog genoeg om het desnoods uit te besteden.

De leverancier uit Kampen die ik had gevonden, wilde niet leveren.

'Dat gaat om Koeweit en ik ben de eerstvolgende op de lijst. Ik heb zelf geoffreerd. Dus ik lever niet, maar wil wel even komen praten over hoe het te regelen is.'

Praten was altijd goed en dus kwam hij langs.

Hij kwam op het afgesproken tijdstip en bleek veel ouder te zijn dan ik. Marinus was al weg en hoefde die order niet als het zo'n ellende was en het allemaal zo snel moest, zei hij.

Maar het ging om een miljoen, het zou onze grootste opdracht ooit worden en ook nog in Koeweit. Dat wilde ik niet zomaar weggeven. Ik stond niet voor niets bekend als de persoon die alles voor elkaar weet te krijgen. Het was mijn eer te na. Met mijn tomeloze energie wist ik altijd alles klaar te spelen.

De man stak een sigaar op en was gewoonweg arrogant, hij wilde niet leveren, maar wij mochten wel voor twintigduizend gulden aan profielen leveren, die hij wel kon gebruiken.

Toen hij wegging, dacht ik 'dat nooit, al moet ik alles bij elkaar slepen, die order gaat door.' Ik was inwendig woedend. Ik vermoedde dat hij had gedacht dat hij zo'n jong broekie wel even in kon pakken.

Ik was dagen aan het bellen en zoeken waar ik dat monster kon krijgen, maar dat bedrijf uit Kampen bleek de enige in Nederland te zijn die het kon maken. Uiteindelijk liet ik uit Duitsland per taxi en koerier voor honderden marken een monster komen. Het was niet goed genoeg. Er zaten veel fouten en bellen in. Dat kon eigenlijk niet en weer klom ik in de telefoon en kreeg via de adviseur van de Vereniging van Materialen, waar ik vanwege mijn studie aan de HTS nog het boek van had, het advies om een bedrijf in Hoorn, Plastics, te bellen. Ik moest vragen naar de heer Boender.

Die bleek het niet te hebben, maar kon het wel maken. De bewuste meneer Boender had als hobby een schilderij op die manier gemaakt en aan de wand gehangen.

'Kan ik dat krijgen en als monster naar die Arabieren sturen?' vroeg ik.

Maar daar had hij geen zin in.

'Ik kom nu naar u toe en wil graag over onze opdracht en dat schilderij praten', zei ik plompverloren.

Hij sputterde een beetje tegen, maar was wel onder de indruk van zoveel doorzettingsvermogen.

klopt! is waar

Ik reed direct naar Hoorn en klopte hem voor 500 gulden zijn schilderij uit de zak. Hij zou wel eens een nieuwe maken en we zouden met hem praten over hoe we de borden later moesten maken.

We stuurden het naar Koeweit en kregen tot mijn stomme verbazing onze eerste order van een miljoen. Tot dan toe was 150.000 gulden de grootste.

Het proces om de teksten in polyester in te bedden, bleek heel kostbaar te zijn en samen met Marinus bedacht ik een beter systeem.

We gebruikten stiekem gewoon perspex en screenden daarop de teksten volgens een standaardprocédé, dat natuurlijk veel goedkoper was. Daarna lieten we het helemaal in een transparant polyester spuiten, zodat het precies aan de formulering van de tender voldeed. Het was dan tenslotte ingebed in polyester, hoewel het zo niet bedoeld was vermoedelijk. Maar ja, zaken zijn zaken. En het bord zag er zelfs veel beter uit dan de borden die de man uit Kampen leverde. Wel iets minder sterk vermoedelijk, maar wie gaat er nou in een ziekenhuis tegen borden aan slaan? En zelfs dan kon het nog wel, ze zouden zeker niet breken.

Uiteindelijk waren ze in Koeweit weg van ons monster. Ze vonden het veel beter dan de monsters uit Kampen. Logisch, want polyester borden maken is handwerk en dus veel minder strak. Wij kochten het perspex, of acrylaat zoals het heet, gewoon in en spoten er een laag polyester over. Helemaal geen probleem!

Het leverde op die manier een enorme winst op, waar ik niets van kreeg, want Marinus was de baas en had aan twee chalets in Zwitserland en een duur jacht in Friesland nog steeds niet genoeg natuurlijk.

Hij was wel erg joviaal, maar soms zeer egocentrisch, gierig zelfs. Dat zal hem later nog opbreken, zo zal nog blijken.

Maar Stella van Arkel vond dat Marinus mij slecht behandelde, want ze was vol lof over hoe ik dat allemaal tijdens Kerst nog had geregeld. Uiteindelijk kreeg ik toch nog wat tantième van Marinus.

Al tijdens deze opdracht kregen we ook de opdrachten van de andere drie ziekenhuizen in Koeweit. En later, toen we Paul Schalken in dienst namen als Export Manager, kwamen er nog veel meer opdrachten uit het Midden Oosten.

Veel later hoorde ik van collega's in dit vak, dat ze nooit begrepen hoe wij altijd die dikke opdrachten binnensleepten. En inderdaad, we waren onverslaanbaar in die tijd. Snel, flexibel, creatief, bereid om over te werken enzovoort. We waren marktleider in ons segment, denk ik.

Wij konden het niet laten met een beetje te lachen, want dat zij lachen vertelde
me in een gesprek van twee maanden dat ook nog meekam op de laatste
opname. Hij kwam te de afkomst van zijn vader met een lichte lach. Hij was een
mens in de werkdag, met haar dat ik was. Ik was een mens die lachte en de
mens die lachte was de mens met als Abuham. De vriendin was heel mooi
en vrolijk en hij was ook vrijwel geen werkloos. In de tijd
onderling. Dus heb alles op volhard en waren we in de toekomst samen.

FEBRUARI 1988 - KOEWELT EN DE STEWARDRESS

De order van het ziekenhuis in Koewelt was er en als alles op papier in orde was,
moest er iemand naar Koewelt om een en ander met onze agent, die ik dus op
de Media in Utrecht had gezien, door te nemen en af te maken.
Omdat ik als enige voldoende Engels sprak, moest ik daar natuurlijk heen.
Marinus vond het maar niks, maar durfde het zelf nog niet aan. Hij ging wel
alvast een cursus Engels doen. Hij was niet het type die dit soort zaken uit
handen gaf en al helemaal niet aan zijn jongere broertje. Dat stak zeker.

Dus ging ik met het vliegtuig naar Koewelt. Ik had Wies op de wereldkaart
achter mijn bureau op mijn werkkamer de plaats aangewezen, om de kinderen
te laten zien waar ik was als ik vloog en als ik was aangekomen.

Op het vliegveld zou ik worden opgewacht door iemand van de agent. Maar ik
liep steeds rond en er kwam niemand. Er stond wel iemand iets te drinken, maar
die keek nauwelijks om zich heen en was heel ongeïnteresseerd als ik hem lang
aankeek, dus daar ging ik ook niet op af. Iemand die op iemand anders wacht,
kijkt immers om zich heen. Later bleek dat die figuur nu juist van de agent was,
maar zo dom had ik dat niet verwacht.

Dus nam ik zelf een taxi, ging naar het hotel en checkte in. Ze waren bij de balie
onder de indruk, want toen ik incheckte en ze zagen dat ik daar voor die Arabier
moest zijn, bleek dat het hele hotel van hem was. Er lag ook een hele mooie
open houten boot op het strand die van het hotel was.

Al snel hadden we een afspraak en werd alles geregeld. Hij wilde eerst nog dat
wij gratis de routing maakten, maar dat wimpelde ik af en vroeg daar extra
geld voor. Het stond tenslotte niet in de tender en was dus niet meegenomen
in de prijs. Voor een extra 50.000 gulden en de reiskosten wilden we dat wel
uitwerken en een nieuw compleet plan maken.

een beetje vakantie van iemand, anders zo.

Ik ging even bij het restaurant zitten en later ging de deur open. Er was een kleine
muntje met in het midden die deur van de lift. Ze lachte en ik heb vriendelijk naar mij
in het restaurant, maar ik was gewaarschuwd, dat de lift daar niet op te wachten. Ik
stond daar niet even open.

Waar later op de avond, als ik van het slapen naar mijn werk was gekomen in de
hal, hoorde ik de Nederlandse crew van de KLM met elkaar te spreken.
Ik was blijken een kamer dubbel gebouwd en ze raadden dus in de hal slapen,
er zat niets anders op.

'Komt niets van mij', zei een wel heel leuke meid en op dat moment keek ik
haar net aan en zag ze aan mij dat ik het blijkbaar had verstaan en dus een
Nederlander moest zijn. Ik liep door en ging naar de lift, maar ze kwam achter
me aan.

'We hebben geen kamers en ik wil wel slapen, hier in de hal doe je geen oog
dicht. Mag ik bij jou op de kamer slapen?' vroeg ze vriendelijk.
Ik keek verbaasd. 'Geen seks hoor ...', vervolgde ze en wachtte even. 'Of juist
wel ... als je dat wil', zei ze, mij aarzelend aankijkend, niet wetend wie ik was en
wat ik wilde.

Ik was te verbaasd om te antwoorden en helaas ging op dat moment de deur van
de lift dicht en was het moment alweer voorbij. Ik wilde de deur weer openkloen,
maar de lift ging al naar boven. Gelukkig maar, dacht ik, want dat was verkeerd
afgelopen. Of juist goed, het was maar net hoe je er naar keek. Maar ik hield van
Wies en had eigenlijk geen enkele behoefte aan iemand anders. Maar het was
wel een heel leuk, aantrekkelijk, sexy ding. Wat zou er gebeurd zijn 's nachts,
vroeg ik me later alleen in bed af en had toch spijt. Als ze even met me had
gepraat, was het heel anders gegaan denk ik.

Wiesje

De volgende ochtend, toen ik naar onze agent wilde en net de gang van het
hotel inliep richting de liften, kwam ze toevallig ook net uit een kamer en liep
vlak achter me.

'Je hebt wat gemist! Die man heeft de nacht van zijn leven gehad', zei ze.
Ik keek om, recht in haar blauwe ogen. Prachtig blond haar had ze ook nog. Ze
was zeker de moeite waard geweest, maar ja, nu was het te laat.

Achteraf had ik die kans beslist moeten aangrijpen, ik had daar zeker wel recht
op gehad, maar dat wist ik toen nog niet.

Wiesje

Ik vloog later weer naar huis en was ontzettend blij dat ik weer bij Wiesje was.
We vreeën heerlijk na een dikke week onthouding.

JUNI 1980 - JORRIT GEBOREN

Wies was dus zwanger en dat verliep, omdat het de derde was, allemaal heel voorspoedig. Het was wel heet en ze zat te puffen op het terras zo nu en dan en was blij dat Jorrit op 12 juni 1980 geboren werd. Alse en Arne brachten we naar onze goede kennissen Jaap en Wimke. Jorrit kwam snel ter wereld en was een heel lieve baby. We hadden met drie kinderen onze taks bereikt en vonden het wel goed zo. We deden dus heel voorzichtig met seks. Dat hield in dat ik niks meer mocht dus, nou ja, bijna niets.

JULI 1980 - VAKANTIE IN HOUTTIN met een pasgeboren baby zeker.

We gingen op vakantie naar Hourtin, bij Bordeaux. Ik had dat uitgezocht omdat ik graag naar een ruim strand ging, maar ik had gelezen dat daar naturistencampings waren.

Naar een naturistencamping wilden we niet, dat vonden we te veel van het goede en Wies wilde dat al helemaal niet. 'Ja, ik zal gek zijn en daar naakt rondlopen zeker? Bah!'

Dus gingen we naar een gewone camping in het binnenland, die zijn rustiger dan aan zee en dan reden we overdag, als we zin hadden, naar die enorme stranden daar vlakbij. Het was camping Mariflaude. Toen Klazien en Pieter dat hoorden, wilden die daar ook wel heen. Zo gezegd zo gedaan.

Toen wij er al even waren, belden we nog met Klazien om meer Pampers voor Jorrit mee te nemen, want die kon Wies hier niet krijgen.

Met mooi weer gingen we met de drie kinderen naar een duinovergang iets verderop, daar was het rustiger hadden we wel gezien.

Merkwaardig was, dat kleding slechts verplicht was tussen de palen die het terrein afbakenden en waar een strandwacht was. De rest was gewoon vrij! In Nederland was dat net andersom natuurlijk en werd juist aangegeven waar het zonder kleding mocht. Leuk om het eens andersom mee te maken zo.

Ik had geen zin in kleding en wilde eigenlijk graag eens zonder kleren en zwembroek rondlopen. We liepen een behoorlijk eind naar rechts, meer dan een kilometer denk ik, tot er bijna niemand meer was.

Het leek me een heerlijk vrij gevoel, zonder zwembroek. Naakt zijn vond ik altijd al een heel fijn gevoel geven en had er ook geen moeite mee. Ik zag er niet slechter uit dan anderen, dus wat kon mij dat schelen?

Eerst durfden we niet, maar halverwege de dag, als we veel meer mensen daar gewoon naakt zien rondlopen, zonder enige schaamte, en men eerder vreemd naar ons keek als we daar met zwembroek rondliepen, deed ik voorzichtig zittend mijn broek uit en ging snel weer liggen.

Wat later durfde ik al een eindje te lopen, omdat er toch niemand was de eerste honderd meter. Wies wilde niet, die vond het maar niks, maar had wel haar topje uitgetrokken.

Ik bleef gewoon zo rondlopen en het wende snel. Even later liet ik gewoon mensen achter me langslopen toen ik bij de zee stond en nog wat later moest ik wel naakt langs een paar mooie meiden naar ons plekje lopen. Zij waren wel gekleed en keken discreet een andere kant op, hoewel ze wel stiekem een beetje gluurden.

De volgende dag deed Wies plotseling ook mee en de kinderen vonden het ook prima. Die waren toch nog te jong om het te begrijpen. Jorrit had nog wel een luiersbroekje aan. Het was een prachtig gezicht, Wies die daar rondliep in evakostuum. Een prachtige meid, stevige kleine borsten en een stel prachtige benen. Je kon tussen haar benen door kijken, wat ik heel belangrijk vond bij mooie vrouwen. Anders waren ze te dik, vond ik. Wies was heel natuurlijk zoals ze daar met de kinderen aan de hand rondliep. Ik heb er diverse mooie foto's van gemaakt. Die prachtige kop met krulhaar, dat prachtige lichaam, de blauwe luchten en de zee.

Toen het een keer een beetje waaide en ik een windschermje opzette, vreeën we achter het scherm gewoon heerlijk in de zon.

Pieter en Klazien deden ook direct mee en we vonden het al gauw heel normaal om zo rond te lopen.

Het was wel warm en toen we terugliepen, wat een heel eind was, gingen we moe en dorstig even een liter bier en een wafel met suiker kopen. De kinderen kregen een ijsje of zo.

De tijd vloog zo voorbij.

Op een dag moest ik naar het toilet en toen ik daar rustig zat, voor een grote boodschap, werd er aan de deur getrokken. Alles was blijkbaar vol. Daar had ik een hekel aan, want dan staan ze op je te wachten en ik wilde juist even rustig zitten.

Ik hoorde twee mensen Nederlands praten.

'Wat doe jij hier eigenlijk, ik dacht dat jij liever op een andere, wat meer afgelegen camping zat? Er zijn toch wel betere plaatsen?'

'Ja, maar we zouden een kennis, Klazien Hoekstra, treffen en die wilde pertinent naar deze camping, want ze moest op haar zusje passen.'

nooit gebeurd.

'Hoezo, op haar zusje passen, die kan toch wel voor zichzelf zorgen, hoe oud is die dan?'

'Nee, oud genoeg, zelfs ouder dan Klazien zelf, maar daar is iets mee aan de hand'.

De stemmen vervaagden en verzwakten een beetje toen ze iets verderop gingen staan praten.

Ik vroeg later aan Klazien waarom ze op Wies moest passen. Ze schrok hevig en keek me met grote ogen verbaasd aan.

'Hoezo, op Wies passen? Hoe kom je daar nu in één keer bij?'

'Ik hoor wel eens wat', zei ik geheimzinnig.

'Je hebt je vergist', zei ze, maar keek vreemd.

Ik was verbaasd over de heftige reactie en wist dat er iets niet klopte, maar ik kon er niets mee. Zouden ze mij niet vertrouwen?

Later gingen we weer naar huis en hadden een prachtige vakantie gehad, die we het jaar daarna nog herhaalden, op dezelfde camping.

Maar het weer was ons toch te wispelturig, we hadden veel zwaar onweer. We moesten veel dagen bij de tent blijven, terwijl we zo van mooi zonnig weer en het strand hielden.

Dus zocht ik voor het jaar daarop naar een mooie, rustige camping in een veel zonzekerder gebied en naast een natuuristencamping, zodat we wel in ons blokje naar het strand konden.

Waar was het rustig en toch mooi? Een eiland leek me al moeilijker voor de meeste mensen, dat was duurder en kostte meer moeite. Dus keek ik naar eilanden.

Die rust vond ik na veel zoeken op Corsica, camping 'La Bachera' aan de oostkant. De minst mooie kant, maar juist daarom was het daar wat rustiger dacht ik en dat bleek later precies te kloppen. De camping lag bovendien naast twee natuuristencampings en dus zou het daar ook wel lukken. Ik besprak de camping voor volgend jaar.

AUGUSTUS 1980 - JAAP EN WIES OP DE BOOT VAN MARINUS

Van Marinus mochten we in de zomer zijn motorjacht gebruiken dat in de Leeuwarder jachthaven lag. Hij was toch op vakantie en omdat wij met Jorrit liever niet ver weg wilden, konden we wel een paar keer een stukje gaan varen. Dat deden we dan ook, maar we overnachtten niet op de boot. We gingen

een keer naar Vernewoude, waar het echt heel mooi is. Dan moet je het hele Van Harinxmakanal door en onder de Bontjachtbrug door naar Vernewoude. Daar konden we heerlijk varen en wat dobberen. Marinus' boot stak één meter tien diep en we konden dus niet overal varen of aan land gaan. We legden de boot daarom een stukje in de modder bij het meer bij Vernewoude. Er zat ook een klein rubberbootje bij, dat aan de dacht hing.

Ik probeerde dat ook even uit natuurlijk. Met dat bootje kon je wel in de ondiepe en mooie gedeeltes komen bij Vernewoude.

We voeren ook wel eens naar De Potten, waar 'Wies' ouders een stacaravan hadden.

Toen we op een avond gezellig zaten te borrelen met de buren, Jaap en Winke, stelde Wies voor dat ze een keer mee gingen varen. Dat leek hun ook hartstikke leuk. Jaap zeker, die was altijd wel zo voor iets anders.

Pas dertig jaar later zal ik leren dat hij überhaupt altijd wel in was voor 'iets anders', maar dat wist ik toen nog niet.

We spraken het af en ze gingen een dagje mee varen. De kleine kinderen lieten we thuis, op Hse na, want anders werd het wel erg druk aan boord en er waren niet voldoende zwemvesten. Ik reed met Jaap in twee auto's naar de jachthaven, want daar wilden we zaterdagavond de boot neerleggen om weer gewoon thuis te kunnen slapen. We lieten de auto van Jaap daar staan en reden met mijn auto naar de jachthaven in Leeuwarden.

In Vernewoude aangekomen, op een mooie rustige tocht, legden we de boot weer in het open water, de Grote Kribben, maar wat aan de kant, met de neus in de modder, zodat de boot niet wegleed en maakten er een gezellige dag van. Ik liet ik het rubberbootje zakken en ging met Jaap even de Grote Houtdamhaven in, een mooi, rustig stukje natuur. Jaap kon daar echt van genieten. Later op de dag voeren we helemaal om, vlak voor de Cierren Sinka, het smalle slootje door naar de Volkertslot en dan een stukje richting Croom en door het ondiepe kleine doorgangetje weer naar de boot in de Grote Kribben terug. Dat was zeker een klein uurtje varen met dat rubberbootje, maar je ziet wel veel meer van de mooie natuur en als de golven niet te hoog zijn en de wind niet te heftig is, is het nog te doen. We genoten van de rust, de vogels en het mooie weer.

Toen we terug waren, dronken we thee en varen we binnen op het dek weer van de prachtige omgeving te genieten. Winke maakte lunch, ze was een echte fotomaniak die overal foto's van maakte.

Jaap vertelde Winke hoe mooi het uurtje van een uur was.

NOOIT MET

OP

'Hans, je moet Wimke dat tochtje van daarnet ook even laten zien, het is zo mooi daar en dan ziet Wimke het ook eens een keer', zei hij toen.
Maar Wimke had er niet zoveel zin in, net als ik.
'Zeker een uur onderweg met dat bootje en het waait nu ook harder. Nee hoor, ik blijf hier fijn bij Wies, veel gezelliger', wierp ze tegen.
'Wimke, als Hans nou bereid is om dat te doen, dan zie je eindelijk ook eens wat meer dan hier vanaf de boot', zei hij en keek naar mij.

'Hans, dat wil je toch wel doen?'
Zo gesteld kon ik dat moeilijk weigeren, maar ik had me tot nu toe stil gehouden. Ik had helemaal geen zin om nog een keer dat hele eind te varen.
'Nou, het is een eind en de wind is ook al harder, dus gaat het nog langzamer ook', antwoordde ik.

'Welnee, dat valt best mee hoor', zei Jaap. 'En het is juist zo prachtig om te zien dat Friese landschap. Wimke, jij vindt dat toch altijd juist zo mooi en je kunt onderweg wat foto's maken.'

'Ja, ik vind het wel mooi natuurlijk', zei Wimke nu en voordat ze weer kon tegensputteren, zei Jaap snel 'oké dan, dat is afgesproken'. Hij stond op en begon gewoon het rubberbootje los te maken.

Verbouwereerd keek Wimke naar mij en wilde mij natuurlijk niet voor het hoofd stoten door nee te zeggen en omgekeerd wilde ik Jaap en Wimke weer niet voor het hoofd stoten. Dus stond ik op en het was een voldongen feit geworden. Ilse had een reddingsvest aan en speelde op het dek bij haar moeder. Ik kon best even weg, Wies was veilig met Ilse erbij en Jaap kon ik wel vertrouwen en dus stapten Wimke en ik in het bootje en voeren naar het slootje toe waar je naar de vaart naar Grou kunt doorsteken.

Wimke keek steeds achterom en zei iets verontrustends, net toen we het slootje indraaiden.

'Vreemd, ik zie Ilse aan dek, maar Wies en Jaap zijn er niet.'
Ik keek. En inderdaad, maar die zullen wat te drinken of zo halen, nam ik aan. Ze waren nu uit het zicht en toen we door dat slootje de vaart naar Grou wilden opdraaien, was de wind wel erg hard geworden en sloegen de schuimkoppen over de boeg in het bootje. We besloten om het hier maar bij te laten en draaiden direct om. Wimke drong daar ook op aan.

We waren nu hooguit tien minuten weg geweest en toen we vanuit het slootje weer zicht kregen op Marinus' boot, waren Wies en Jaap op het dek nog steeds niets te zien. Het was wel een paar honderd meter weg, maar toch duidelijk te zien. Die moesten dus alweer onder in de boot zitten. Of nog steeds?
'Vreemd, Ilse speelt wel boven op het achterdek met haar rode zwemvest aan, terwijl Wies haar anders nooit alleen laat', zei Wimke tegen niemand in het

BOOT MARINUS GEVAREN.

bijzonder. 'Daar maak ik een foto van, dat is zo vreemd.'

Als we nog een honderd meter weg zijn en rustig dichterbij varen, waren Wies en Jaap nog steeds onder in de boot en ik vond dat maar vreemd. Wies zou nooit met Jaap vreemdgaan, wist ik van haar, want dat hadden we wel eens uitgebreid besproken. Toen zag Ilse ons aankomen en wuifde blij naar ons.

We waren al vlakbij en Ilse riep nu naar ons, wat Jaap blijkbaar ook hoorde. Intussen legde ik het bootje naast het raam van de onderkajuit om te kijken waar Wies en Jaap waren, want ik zag ze ook niet in de grote middenkajuit en vertrouwde het helemaal niet. Maar net toen we er in wilden kijken, wat moeilijk ging omdat het buiten licht was en binnen donker, werd het gordijntje er met een ruk voorgetrokken.

'Dat is vreemd', zei Wimke. Jaap kwam plotseling uit de kajuit omhoog. Wies was nog steeds beneden.

Jaap keek verbaasd naar ons. 'Zijn jullie nu al terug?'

'Ja, het was wel te hard. Maar waarom is Ilse alleen boven aan dek en jullie tweeën onder in de boot al een hele tijd?'

'O, Wies wilde nog wat opruimen beneden en ik heb even geholpen. Ze zit op het toilet' zei Jaap snel en keek intussen wat triomfantelijk naar me toen hij het touw van het rubberbootje aanpakte.

Die wat schampere en triomfantelijke blick op zijn gezicht was niet normaal en toen ik direct naar beneden wilde om te kijken waar Wies was, die nog steeds niet boven was gekomen, blokkeerde hij de weg naar beneden de kajuit in. Ik zou hem moeten wegduwen, maar dat vond ik net wat te brutaal. Hij draaide zich om en liep nogal langzaam het trapje af.

Ze zouden toch niet iets gek's gedaan hebben samen? Maar nee, Wies zou dat nooit doen, seks met Jaap, achter mijn rug om. Dat wist ik zeker en ik had ook nog nooit andere aanwijzingen gezien. Wel was Jaap weg van Wies en hield hij haar, als hij haar begroette, altijd bij twee armen stevig vast en zoende haar op beide wangen. Ze gingen ook altijd samen tennissen.

Ik vertrouwde het toch niet echt en Wimke blijkbaar ook niet gezien haar opmerking over Wies die haar kind nooit alleen aan dek zou laten.

Maar Wimke vroeg nu alleen aan Wies waarom ze Ilse alleen op het dek liet. Wies keek hogelijk verbaasd. 'Dat doe ik helemaal niet, ik keek net even beneden, dus het was maar heel kort', zei ze.

'Niet waar, we zien jullie al een hele tijd niet aan dek, vanaf het slootje al, dus zeker tien minuten, vermoedelijk meer', reageerde Wimke.

'Je bent gek. Dat zou ik nooit doen!' zei Wies verontwaardigd.

We keken elkaar allemaal aan, maar konden er niets mee. Ilse alleen aan dek laten, was ook niets voor Wies, maar we konden het al van ver zien, dus ze waren ook een behoorlijke tijd onder in het schip.

Kindereen 185 zeker??

184
MET kleine

WAAN

Jaap had zo aangedrongen op dat tochtje van Wimke en mij, dat ging helemaal niet van mij of van Wimke uit. Hij wilde ons vermoedelijk uit de boot hebben om iets met Wies uit te halen. Maar ik wist zeker dat Wies daar helemaal geen zin in had. En nu we de wind te hard hadden gevonden, wilde Wimke eerder terug. Het had anders wel een uur geduurd, nu waren we met een kwartier al weer terug en hadden vermoedelijk hun snode plannen verstoord.. Maar ik verwierp die mogelijkheid meteen weer. Wies zou dat nooit willen. Ze zou Wimke nooit bedriegen en wilde helemaal geen minnaar of zo. We hadden dat besproken. Ze had geen enkele behoefte en dat klopte ook wel, ze was gewoon wat preuts. Als ze het echt wilde, had ik haar gezegd, dan moest ze het gewoon zeggen en dan mocht dat misschien wel van mij. Nee, ze wilde helemaal geen seks nog, omdat Jorrit net geboren was en ze nog niet aan de pil was. Ze wilde alles eerst weer normaal hebben en borstvoeding geven. Pas dan zou ze weer aan de pil gaan, dus vreeën we nauwelijks en dusdanig dat er geen kans was op een zwangerschap. Wimke deed alsof er niets aan de hand was en ik kon ook weinig anders doen. Jaap vond dat het tijd was voor een borrel, want zo laat was het inmiddels al wel. Om hen te vragen of ze allebei vreemdgingen, leek me wat brutaal. Bovendien voelde ik weer die vreemde traagheid, die als een soort verdooftheid in mijn hoofd zat. Ik was het voorval dan ook weer snel vergeten.

Wat later voeren we naar Drachten, waar we de boot voor de nacht wilden aanleggen om ook even te tanken en water te verversen bij de jachthaven. Jaap stond aan het roer en de brug bij 'de Zicht' ging open. Jaap wilde wat hands varen, zodat we het net haalden en de brugwachter niet speciaal voor ons nog een keer de brug moest opendoen. Maar de hekgolf werd wel erg groot nu, zag ik. Aan de rechteroever lag een kajuitzeiljacht en de eigenaar vloog naar beneden en ik hoorde gerinkel. Blijkbaar was er van alles omgevallen. De eigenaar kwam woedend boven en riep ons boos achterna. We zetten de snelheid nu een stuk lager. De brugwachter was ook boos later. Na nog een mooie tocht kwamen we bij de jachthaven. We tankten en verversen het water en mochten de boot zolang daar vlakbij laten liggen.

We gingen gewoon thuis slapen en toen we later belden of ze de volgende dag weer mee wilden, wilde alleen Jaap nog wel een keer mee. Hij vond het zo lastig met de kinderen, misschien was het ook beter om Ilse thuis te laten. Wimke paste wel op ze.

De volgende dag maakten we een leuke tocht over de Smalle Ee en de Waddenzee, binnendoor naar Eernewoude en toen weer richting Leeuwarden, waar me

WAAN

auto nog stond. Maar toen we liet op het Van Harinxsmakanaal voeren, wat een lang recht stuk is, vroeg Jaap, die even gestuurd had, of ik nu even wilde. Dat deed ik dan maar, ik kon hem niet het hele eentonige stuk laten varen natuurlijk. Jaap zei dat hij Wies wel even met de afwas en met schoonmaken zou helpen. Dat was aardig van hem en het leek me normaal als je genoten had van onze gastvrijheid. Ze gingen naar beneden en ik hoorde ze wel wat rondlopen, afwassen en zo. Ik voer rustig door naar Leeuwarden en kon het stuur op het achterdek niet zomaar loslaten, dus moest ik wel blijven zitten. Inmiddels was het stil onderin de boot, dus ik probeerde te kijken wat er gebeurde, maar dat lukte niet zonder het stuur los te laten. Ik zag ze niet als ik langs de boot in de stuurhut keek. Ik voer nog een stukje door, maar vond het wel vreemd rustig beneden.

'Wat doen jullie daar beneden?' riep ik dus maar.
'We ruimen de boel op hier en maken het netjes. Ik kom er zo aan, wil je dat ik nu weer even stuur?' riep Jaap terug.
'Oké, nee dan is het goed, als jullie maar geen gekke dingen doen' zeg ik grappig.

Maar ik vertouw het toch niet als het erg rustig is beneden. Dus zet ik het stuur goed recht, zet de motor op stantionair en loop in één keer naar beneden. Maar ik moet langs het gangpad en de stuurhut in en inmiddels komt Jaap van uit de achterkajuit. Wies is nergens te zien. Jaap ziet me verbaasd en vermoedelijk achterdochtig kijken en zeg snel 'Wies is even naar het toilet, we hebben ook de achterkajuit even netjes gemaakt.'

Ik hoor inderdaad Wies op het toiletje.
Dat is vreemd want in de achterkajuit kwamen we niet, behalve als iemand naar het toilet moest en dan liep je er alleen maar langs. Wies heeft toch niets met Jaap bedenk ik? Nee, dat zou ze nooit doen, ze zou nooit terwijl ik op het dek sta met hem op bed hier vrijen. Ze is niet eens aan de pil nog en wil geen kinderen, dus dat zou ze nooit doen. Met mij wil ze zelfs vrijwel geen seks. Ik maak me zorgen om niets en loop snel weer terug naar boven. Wies heeft immers nooit iets gekes gedaan tot nu toe. Zo preuts als wat.

Iets later kwam Jaap naar boven en vrij snel daarna kwam Wies ook naar boven.

'Nemen we nog een laatste borreltje?' stelde Jaap in zijn handen wrijvend voor. Dat leek me een goed idee, dus Wies bracht de fles Beerenburg, wat zo'n beetje iedereen in Friesland als borrel op het water drinkt. Inmiddels waren we vlakbij Leeuwarden en waren we erg druk met sturen en de boot in het schiphuis manoeuvreren. Maar daar was ik inmiddels goed in geworden.

We reden vervolgens weer naar huis.

op geen enkele foto staat bootocht met Jaap en Wimke

Een week of zo later, kwam Wimke met de foto's en liet die aan ons zien, zodat we konden uitzoeken welke we wilden hebben.

Ze had ook degene waarop Ilse alleen op het dek te zien was en vroeg Wies er nogal indringend naar.

'Weet je nog waarmee je bezig was, Wies? Want je was een hele tijd beneden, wel een kwartier of zo.'

Weer was Wies stomverbaasd. 'Ik weet van niets ik ben wel naar beneden geweest om wat op te ruimen of thee te zetten en meer van dat soort zaken, maar verder niet hoor. Je denkt toch niet dat ik onder in die boot iets met Jaap gedaan heb wel, dat zou ik nooit doen! Ik houd van Hans en ik zou je nooit bedriegen, dus maak je maar niet ongerust. Bovendien zou ik nooit Ilse alleen op dek laten immers.'

'Je was wel minimaal twintig minuten tot een half uur onder in de boot' gaat Wimke verder, die er duidelijk mee zat.

Ik wist ik ook weer, het was vreemd geweest. Net alsof Wiesje iets gemist had en vergeten was. Of opzet? Maar nee, zo zat Wies helemaal niet in elkaar.

We zochten een paar foto's uit waar wij ook op stonden en vergaten het voorval.

Pas twintig jaar later zal ik het me weer herinneren. Vreemde dingen vergeet je niet zo makkelijk.

1981

AUGUSTUS 1980 - CEES VAN 'T HOOG OVERLEDEN AAN EEN HARTAAVAL

Op een zondag kwamen Cees en Anneke van 't Hoog, onze oude burens in 't Harde, bij ons op visite. Anneke had gebeld en het leek haar en Wies leuk om even bij te praten. Ze wilden foto's zien van Ilse en Arne en van ons. Cees vroeg ook hoe het ging met mijn werk en of er nog vreemde dingen waren gebeurd de laatste tijd.

Ik wist niets van vreemde dingen, maar hij vroeg er wel over door.

Weken later, op mijn werk in Leeuwarden, kreeg ik via Stella telefoon van iemand die met mij een opdracht wilde bespreken. Hij wilde Stella niet vertellen om welk project het ging.

'Welk project gaat het om?' vroeg ik dan zelf maar. Hij wilde dat in dit stadium nog niet zeggen.

'Dat hoor je nog wel, maar het loont zeker de moeite. Het is moeilijk te vinden,

dus laten we in Elburg afspreken, bij de benzinepomp aan de haven. Meld je daar even en dan tref ik je daar wel en rijden we er samen naar toe.'

'Het lijkt me beter om ter plaatse bij het project te zijn, want ik moet toch een indruk hebben waar het om gaat', probeerde ik nog.

'Nee, het is nogal moeilijk te vinden. We spreken af bij die benzinepomp daar, die ken je toch wel?'

Een vreemde afspraak zo, maar goed, waarom niet. Het kon bij die bossen inderdaad moeilijk te vinden zijn, bedacht ik nietsvermoedend. Ik vroeg nog wel of het om een verpleeghuis of bejaardencentrum ging. Of een bedrijf. Maar hij gaf niets prijs.

Op de bewuste dag reed ik naar Elburg en meldde me bij de man binnen bij de benzinepomp op de hoek van de haven. Die wist ervan en ik moest even wachten.

In plaats van binnen, wachtte ik buiten in de auto en parkeerde de auto dusdanig aan de haven dat ik zo vooruit weer weg kon rijden. Ik vertelde de pomphouder waar ik stond.

W A A N

Na een tijdje wachten kwam de man van de benzinepomp naar me toe.

'U bent Smedema die hier wacht op meneer ...?'

Zijn naam weet ik niet meer.

'Ja dat klopt dat ben ik, wat is er?'

'Het gaat niet door', zei hij. 'Er is iets tussen gekomen, ziekte, meneer belt u wel weer voor een andere afspraak, moest ik vertellen.'

Boos reed ik weer naar Leeuwarden. Wat een eind rijden voor niets, maar ja, gebeurd is gebeurd. Ik kon er nu toch niets meer aan veranderen en zette het verder maar uit mijn hoofd.

W A A N

Niet lang daarna ging thuis de telefoon. Ik nam op.

'Met Cees van 't Hoog.'

'Ha, Cees', zei ik vrolijk. Ik had leuke herinneringen aan hem.

Maar hij reageerde niet zo vrolijk en vroeg op een sombere toon of ik vorige week bij zijn vrouw in 't Harde geweest was.

Ik schrok van zijn boze toon en was stomverbaasd over die vreemde vraag.

'Nee, daar ben ik niet geweest. Hoezo dan?' Dan bedenk ik dat ik wel in Elburg was geweest. 'O, trouwens..., ik ben wel in Elburg geweest', vervolgde ik op nadenkende toon, terwijl ik mijn agenda er bij pakte.

'Dus toch, wat moest je daar?' vroeg hij boos door.

Wat zou er aan de hand zijn, vroeg ik me af? Dit was erg merkwaardig en klopte niet met de Cees die ik van vroeger kende.

weet en wist van niets

Ik had daar een afspraak voor een speciaal project bij de pomp aan de haven, maar ze kwamen niet opdagen.
'Dus je bent daar wel degelijk geweest?' vroeg hij. 'Wat voor project was dat dan?'
'Ja, in Elburg bij de benzinepomp. Maar ik ben helemaal nooit in 't Harde geweest en wat zou ik bij Anneke moeten doen, ik ben ook helemaal voor niets daar naartoe gereden. Ze wilden nog niets zeggen over het project. Op zich al vreemd, want dat komt nooit voor.'
Het bleef even stil aan de andere kant van de lijn, vermoedelijk omdat Cees ook nadacht.
'Kan het iets met elkaar te maken hebben?' vervolgde ik.
'Je moet van mijn vrouw afblijven' zei hij nors en hing op.

Het gesprek was zo merkwaardig dat ik het met Wies besprak. Ze dacht dat ik het verkeerd had verstaan en begrepen.
'Dat kan niet, wat zou jij nou met Anneke moeten?'

Maar een week of zo later, gaf Stella me weer een telefoontje door van dezelfde man die eerder de afspraak maakte.
Hij bood zijn oprechte excuses aan, het was ziekte geweest waardoor hij op het laatste moment niet kon komen. Hij zou het met de opdracht wel goed maken en we spraken weer af in Elburg.

Weer reed ik naar de pomp op de hoek in Elburg en wachtte daar op de persoon om naar een project te rijden.

Weer kwam de pomphouder naar me toe. 'U bent meneer Smedema, had u gezegd hè? Er belde zojuist een meneer die meldde dat hij ziek was en dat het helaas weer niet lukt vandaag.'

Weer reed ik boos weg en wilde zeker geen derde afspraak meer met hem. Dit was opzet, ze deden dit met opzet. Waarom wist ik niet, gewoon iemand die boos op ons was misschien.

Toen ik net voor Dronten de brug opreed, zag ik Cees van 't Hoog me in een flits tegemoet en voorbij rijden en ik dacht dat hij mij ook nog net herkende, want hij keek me recht aan. Maar hij kwam ook net over de brug en zag me dus te laat. We zagen geen kans om elkaar zelfs nog te groeten.

Toen ik over de brug was, hoorde ik lawaai achter me. Het leken wel gierende banden en een klap of zo, maar ik zag niets, wat ook niet kon door de brug daar. Ik overwoog om terug te rijden, maar ik kon niet snel draaien op die weg, want er kwamen auto's langs en dus reed ik toch maar gewoon door. Ik moest me vergist hebben, het was vast een vliegtuig of een landbouwwerktuig geweest. Of

een oefening van het leger dat daar basis heeft.
Op de zaak ging ik weer gewoon aan het werk.

Een dag of twee later hoorden we dat Cees van 't Hoog was overleden aan een hartaanval op de weg uit de polder naar Elburg.
Toen Wies het vertelde, schrok ik en was plotseling bedrukt en oplettend. Wat zou dat daar geweest zijn? Ik hoorde immers dat lawaai achter me, van gierende banden en een klap, maar ik was doorgereden.
En nu bleek dat Cees van de weg af was gereden, dus het zou toevallig kunnen. Zou hij van mij geschrokken zijn en een hartaanval hebben gekregen? Ik stond er wel een tijdje aan te denken, maar kon er niets meer aan doen. Ik vond het wel angstaanjagend dat ik misschien de oorzaak van zijn dood zou kunnen zijn, maar een hartaanval kon je niet voorkomen. Volgens Wies had hij een week eerder ook al problemen met zijn hart gehad. Dus het kon wel degelijk.

Pas twintig jaar later zou ik de werkelijke reden van alle dingen die hier gebeurden begrijpen.

SEPTEMBER 1980 - ABORTUS

privacy

Een paar weken later bleek Wies toch weer zwanger te zijn, terwijl het volgens ons niet kon, want we hadden heel voorzichtig gedaan en geen echte seks gehad. Wies wist ook altijd precies wanneer ze vruchtbaar was en dan mocht ik helemaal niks meer. We wisten dat vlak na een zwangerschap de baarmoeder nog open stond en zwanger raken daarom veel gevaarlijker was. Dus wilde Wies het kindje niet houden.

We begrepen niet hoe het had kunnen gebeuren. Wies rekende terug en het weekend dat ze vruchtbaar was geweest, waren we met Jaap en Wimke met de boot weggeweest en daar hadden we helemaal niet gevreesd, ook niet in de nacht dat we thuis sliepen, dat wist Wies zeker. Dus hoe kon dat dan?
Ik herinnerde Wies nog aan de vreemde gebeurtenis met Wimke en dat zij en Jaap toen we terugkwamen al tijden beneden in de boot waren, terwijl Ilse buiten op dek speelde.

'Je bent gek' zei Wies tegen mij. 'Je denkt toch niet dat ik Ilse alleen boven aan dek laat spelen, terwijl ik met Jaap onder in de boot seks heb?'
Ze was duidelijk woedend en zei nog een keer dat ik hartstikke gek was.
'En dat zou Wimke zeker nog goed vinden ook? Jaap is een hele aardige vriend van ons, die zou dat nooit doen. Hoe durf je dat van hem te denken!'

Ik bedacht dat het ook wel erg vreemd zou zijn. Wies zou inderdaad nooit met Jaap geslapen hebben, als ze het mij al niet eens toestond. We moesten ons wel vergist hebben en misschien was er per ongeluk toch wat sperma in haar gekomen en een hele tijd actief gebleven. Wies hield van mij en zou nooit vreemdgaan, daar had ze totaal geen behoefte aan, zei ze. Ze was ook volstrekt oprecht, dus het kon niet en ik zette het uit mijn hoofd verder.

Wies wilde niet nog een kind en we vonden het moeilijk om te beslissen wat we gingen doen. We hadden drie kinderen gepland en niet meer, dat kon Wies ook niet aan.

Ze belde ook met haar zus Klazien, die weer begon te huilen en onmiddellijk vond dat ze het moest laten weghalen. Het was nu nog maar een paar weken en ze kon het gemakkelijk in Amsterdam laten weghalen, dat had ze al uitgezocht.

Dus maakte Wies een afspraak in Amsterdam en gingen we daar op een dag in september naar toe. Wies was behoorlijk nerveus en we kregen eerst samen een gesprek met een arts en ook nog een gesprek met Wies alleen.

Toen werd ze opgehaald en kwam ze een klein uurtje later weer terug. Het was al gebeurd, ze moest nog even bijkomen en na een uur of wat mochten we naar huis. De rekening van 500 gulden betaalden we contant, want we wilden niet dat mijn familie het zou horen. Onze verzekering liep via mijn zwager Tjite de Jong, uit Norg. Dus we declareerden het ook maar niet in de eerste instantie.

Later dacht ik dat als ik het wel declareerde bij de Delta Lloyd, en er een duidelijke brief bij deed, dat het beslist niet aan het assurantiekantoor De Jong in Norg mocht worden gemeld, dat het dan wel goed zou komen.

Maar later kreeg Wies Tjite aan de lijn, die haar vertelde hoe verschrikkelijk hij het vond. Wies was boos dat ik het toch had gemeld.

Nu weet de hele familie het, zei ze boos. Ze was echt woedend op me.

Ook wel heel onwettelijk dat mijn zwager, keurig melding kreeg van alles wat er in ons privéleven gebeurde. Hij begreep niets van privacy blijkbaar.

Ik meende dat ik de zaken voortaan rechtstreeks wilde laten doen en niet meer via hem.

Zakelijk ging alles prima, het werd gewoon routine allemaal. Het was wel eeuwenlang nu het bedrijf zo snel groeide. We leefden heerlijk en het waren onze topjaren. Vakanties waren heel belangrijk en we maakten veel plannen, meestal met Jaap en Wimke, maar die bleven op het vasteland van Frankrijk.

JULI 1981 - CORSICA

We waren voor het eerst met een caravan vanaf Nice naar Bastia gevaren met de boot. Prachtige overtocht. We hadden besproken, maar toen we zelf naar een plaatsje zochten, zoals de campinghouder had gezegd, konden we geen plaatsje vinden. Toch was het nog redelijk leeg, maar overal stonden boompjes en paste het steeds net niet.

De campinghouder keek met ons mee en haalde uiteindelijk een boompje weg met een houweel. Toen was er wel plaats. We kregen een plaats van 3000 vierkante meter op een hoek, niet te ver van de toiletten, maar ook weer niet te dichtbij.

Een prachtige plek bleek later. We hadden nog nooit zo mooi gestaan, midden tussen de eucalyptusbomen die heerlijk roken. Het was heet, maar we waren toch op het strand en daar waaide altijd een koel windje vanuit zee. We konden overdag de kleren uit, dat bleek iedereen te doen daar en

's avonds kleedde je je weer aan. Ook bij de kampwinkel en het restaurant was kleding verplicht. Precies zoals we het wilden, dat had ik allemaal goed doordacht thuis en het klopte perfect.

Wies genoot van de warmte. Ze kon uren in de zon liggen op te laden, zei ze dan en de kinderen speelden dat het een lieve lust was. Naakt zijn vonden ze redelijk normaal op deze leeftijd.

Ik surfte veel en Wies probeerde het ook, maar ze kon het niet zo goed. Ze probeerde steeds weer in de wind op te zeilen. En dat kan nu eenmaal niet. Dus zag ik het aankomen en lachte me kapot op het strand. Wies was een beetje boos, omdat ik haar uitlachte, maar kon er zelf ook wel om lachen, als een boer met kiespijn dan.

We werden allemaal helemaal bruin, geen plekje wit meer. We liepen erbij als goden. We trokken ook wel wat aandacht met die mooie kindertjes en die mooie Wies in haar nakie, met haar mooie borstjes en een prachtige venusheuvel. Ik zag veel mannen even kijken en snel weer een andere kant op kijken, omdat ze niet wilden opvallen. Maar dat kon mij niets schelen, waarom zouden die mannen niet van iets moois mogen genieten tenslotte. Ik zelf keek ook mijn ogen uit naar al dat moois dat daar gewoon naakt rondliep, alsof er niets aan de hand was en er was ook niets aan de hand natuurlijk.

Als je langs het water op het strand liep, kon je bij elke vrouw zo tussen haar benen kijken, want iedereen lag natuurlijk met de benen omhoog naar het water. Weinig puberende jeugd natuurlijk die naakt liep, maar dat was normaal, die hadden daar nog moeite met en ik soms ook nog, als ik even eveneens Wies of

iets anders dat opwindend was dacht. Dan ging ik maar snel even het water in of ging op mijn buik liggen tot het over was.

We konden ook heerlijk vrijen daar. De zon, de wind en de prachtige omgeving maakten ons behoorlijk seksueel actief. We sliepen helemaal naakt, zonder een laken, behalve als het wat frisser was. Dus we hoefden nooit veel uit te trekken en vrijen was heel natuurlijk en gemakkelijk.

Camping 'La Bagheera' lag aan de vrij vlakke oostkust. Je moest er over een stoffig weggetje er naar toe rijden. De weg van Bastia naar het zuiden liep er langs en het plaatsje Moriani lag er niet ver naar het noorden vandaan. We maakten natuurlijk ook tochten naar Bastia zelf, of naar het zuiden waar Porto Vecchio lag, een mooie plaats op een heuvel en aan een prachtige baai. Daar namen we in de haven een ijsje en aten later in een restaurant boven met prachtig uitzicht over de hele baai. Daar wilden we later ook nog wel eens naar toe, maar de campings daar bleken veel drukker dan bij ons. Dus dat plan lieten we snel varen.

We gingen ook naar het dorpje Corte. De weg ernaar toe was al een belevenis op zich. Zo mooi en zo verschillend qua landschap steeds. Diepe kloven en prachtige vergezichten met bergen op de achtergrond.

Corte was een prachtig, lief dorpje midden op het eiland en op een heuvel of berg, maar grotere bergen torenden boven het dorpje uit. Daar, had ik op de kaart gezien, was een mooi bergstroompje en we gingen daar wat badderen. Het water was wel erg koud maar het was ook heel apart om dat water over die grote keien te zien stromen.

We waren weg van het eiland Corsica en wilden hier het jaar daarop beslist weer heen.

De tijd vloog weer voorbij en voor het wisten waren we alweer op weg naar huis en kwamen uitgerust en voldaan in Drachten aan. Onderweg hadden we nog een keer overnacht in de caravan, op een parkeerplaats.

Het werk wachtte weer, maar ook daar ging alles heel goed en er werd veel geld verdiend met de verkoop aan de Arabische landen. Paul Schalken verkocht heel veel daar. Zo kregen we onder andere de opdracht voor Manilla Airport en nog meer ziekenhuizen in Koeweit en Saoedi Arabië.

Prachtige
vakanties op Corsica
alleen maar positieve
herinneringen

JULI 1982 - CORSICA EN DE WEDDENSCHAP → is er nooit geweest

Het jaar daarop gingen we weer naar Corsica, althans dat was de planning en Klazien en Pieter wilden nu ook mee. Ze hadden de foto's gezien en het leek Klazien ook een prachtige omgeving. Dus planden we dat in.

We vertelden natuurlijk honderduit over het mooie Corsica en op verjaardagen al zeker. De foto's mocht iedereen zo zien, naakt of niet, het kon ons niet schelen. Wies wel een beetje, maar ik had ze al op tafel liggen, dus ze kon niet meer terug. Door de complimentjes die ze kreeg, vond ze het al snel goed.

Dus vond ik het niet vreemd toen Laurens, die ik een tijd niet had gesproken had, mij belde en zei dat hij van Marinus had gehoord dat wij zo'n mooie vakantie hadden gehad op Corsica. Hij wilde weten waar en hoe de camping heette en veel meer. Dus vertelde ik het in geuren en kleuren. Hij had het over een schoonzoon die daar ook weleens heen wilde, maar zijn vrouw wilde dat niet. Vreemd, maar dat moesten ze maar zelf weten, dacht ik.

Maar hij grapte weer over die schoonzoon die gek was op vrouwen en wel even iemand kon versieren. Hij zei lachend dat hij de weddenschap wel zou aandurven dat hij kans zag om zelfs Wies te versieren op Corsica.

Ik lachte mee en wilde me niet bang tonen.

'Laat hem dat maar proberen, dat lukt hem nooit en te nimmer, Wies is helemaal niet zo', zei ik stoer.

'Dat zullen we dan nog wel eens zien', zei Laurens op een wat merkwaardige manier en we lieten het er verder maar bij. Ik vergat het voorval volkomen, als gewoon onzin. Er werd wel vaker gekscherend gedaan met Laurens. We vertrokken ook pas een paar weken later.

Die vakantie ontmoetten we Pieter en Klazien vlak voorbij Nice langs de snelweg naar Menton, waar we op een parkeerplaats hadden afgesproken en reden de volgende dag samen naar de haven om de mooie overtocht te maken. Wij waren met de caravan en zij met hun tentje.

Op de camping hielpen ze ons eerst de caravan neer te zetten, want dan hadden we tenminste een beetje schaduw. Het was heel heet en we hadden gelukkig de luxe van koel drinken uit het ijskastje.

Toen het later wat dragelijker was qua warmte, hielpen we hen hun tent op te zetten.

Ze vonden het daar prachtig, net als wij en we genoten samen van de zon, de mooie blauwe zee en de vrijwel altijd mooie, strakblauwe luchten. We dronken veel wijn en gingen elke week een keer samen uit eten. We konden goed met

elkaar opschieten. Klazien was mijn lievelingsschoonzusje. We tapten ook zeker schuine moppen en op een keer, toen we uit eten waren, was Klazien zelfs helemaal dronken. Ze kwam niet meer bij van het lachen en was veel te druk. Maar het was erg leuk en gezellig.

De dagen vlogen voorbij. Soms liepen de dames met de kinderen aan de hand even naar de echte naturistencamping Corsicana, wat verder naar links, waar een leuke bar was waar je mooi wat hoger kon zitten om onder een parasol over de prachtige baai te kijken. Ik ging ook een keer mee, maar zo'n eind naakt over het strand lopen, vond ik wel gevaarlijk. Dus nam ik altijd een badlaken mee, waar we dan meteen ook op konden zitten als we daar waren. De anderen deden dat ook. En als ik toch wat opgewonden raakte van al dat moois, kon ik me daar mooi achter verbergen en liep niet voor paal, zogezegd. We trokken altijd wel bekijks met die twee mooie vrouwen. En Pieter en ikzelf zagen er ook goed uit.

Ik was blij toen we er waren en ik eindelijk kon gaan zitten. De volgende keer ging ik niet weer mee, dat hele eind, hoewel ik het leuk zou hebben gevonden. Maar het schitterende weer en de soms prachtige vrouwen maakten me knap geladen. Ik was vierendertig jaar en vol energie tenslotte. Wies en ik vreeën dan ook veel gelukkig en dan kon ik het wel weer even uithouden.

Op een middag was het heel warm en ik lag op mijn badlaken naar de zee te kijken met links van me Wies en rechts Klazien. Pieter lag aan de andere kant naast Klazien. Allemaal gewoon naakt natuurlijk, we kenden elkaar heel goed, dus dat was niet raar voor ons. De kinderen speelden verderop bij het water. Toen ik even rechtop zat om even om me heen te kijken, zag ik een prachtige, volle korenaar met stengel liggen, met de haartjes en de zaden er nog in. Waar die nu weer vandaan kwam, wist ik niet, maar ik speelde er wat mee en dacht grappig te zijn door ermee over de buik van Wies te strelen. Ze schrok er natuurlijk van en schoot overeind, maar vond het niet erg. Het kietelde wel natuurlijk en ze lachte naar me, maar wilde dat ik ophield. Dus deed ik hetzelfde ook even bij Klazien, die even opkeek en niet zo schrok. Ze bleef rustig liggen en ik liet het kriebelende uiteinde over haar buik gaan. Ze zei dat ze het heerlijk vond en dat ik nog even door moest gaan. Dat was eigenlijk niet de bedoeling, ze had moeten schrikken of het moest te veel kietelen of zo, dus probeerde ik iets anders. Ik bewoog de korenaar wat naar beneden en liet het uiteinde met de haartjes ook even over haar benen naar haar knieën gaan en weer terug naar boven. Ze gaf geen krimp. Dus probeerde ik het weer op haar buik en liet de korenaar gedurfd afdalen naar de haartjes op haar venusheuvel. Ik raakte ze maar net aan. Ze slaakte een diepe zucht en huiverde een beetje.

nooit klaargekomen op het strand

Dat was beter. Ik liet de aar over de haartjes zelfs gewoon tussen haar benen, naar haar dijen en knieën gaan. Ze bewoog helemaal niet. Ze hield haar ogen stijf dicht. Pieter zag het wel, maar keek snel weer een andere kant uit. Hij werd niet boos gelukkig.

Ik stopte toen maar, het moest niet te gek worden. Het was mijn schoonzusje tenslotte en haar man zat er naast nota bene. Ik wilde geen ruzie.

Maar Klazien zei even later weer dat ik nog even door moest gaan, dus pakte ik de korenaar weer op en ging weer met de haartjes over haar strakke buik en nog eens vluchtig tussen haar benen naar haar dijen en haalde het tergend langzaam recht tussen haar benen weer naar haar buik. De aar ging dus over haar poes, wat ik nooit had mogen doen natuurlijk, maar met die lange stengel en die aar aan het eind, leek en voelde dat wat anders.

Dat moest haar blijkbaar een geweldig gevoel gegeven hebben, want ze kreunde er even van en toen ik het verbaasd nog een keer deed, hoorde ik plotseling een soort klap terwijl ze huiverde alsof ze klaarkwam. En dat was blijkbaar ook zo. Ik had weleens gelezen dat vrouwen met een klap klaar konden komen, maar ik had het nog nooit meegemaakt. Dat zachte gedoe over die haartjes was wel opwindend natuurlijk, zeker omdat het niet haar eigen vent was die het deed. Pieter zag en hoorde het ook blijkbaar.

'Je ligt je lekker op te geilen zeker', zei hij nors.

Ik legde de korenaar snel weg, dit werd me teveel van het goede en ik draaide me snel om naar Wies. Wies had het gelukkig niet gezien geloof ik, ze lag lekker in de warme zon waar ze zo ontzettend van hield. Zelf zei ze dat ze op Corsica warmte lag te tanken voor de koude wintermaanden bij ons in Nederland.

Op een dag gingen we zoals gewoonlijk tussen de middag even terug naar de caravan om iets te eten en te drinken. De kinderen waren snel weer weg naar het strand, waar we onze spullen gewoon lieten liggen.

We liepen net een meter of twintig voorbij de toiletten, toen er een knappe jongen in een zwemshort aan kwam lopen. Dat was normaal voor de wat jongere jongens, hoewel deze jongen toch wel een twintiger leek.

'Waar zijn hier de toiletten?' vroeg hij aan Wies en mij toen hij dichterbij was. Hij stond dus niet op deze camping, anders wist je dat de eerste de beste dag al.

'Daar', wezen we hem achter ons en ik liep hoofdschuddend over zoveel domheid alvast door, je kon de toiletten al duidelijk zien.

'Kunt u mij die nog even wijzen?' vroeg hij nu ook nog aan Wies.

Wies liep in haar mooie blootje een klein eindje met hem mee en wees hem waar het was, maar ik liep gewoon door. Toen ik een eind verderop achterom keek, zag ik ze nog naar de toiletten lopen. Wel vreemd, Wies naakt met die

jongeman, maar ik kon nu moeilijk teruglopen, dat was te achterdochtig. Ze loopt niet in zeven sloten tegelijk en ze zou zo wel komen, dacht ik nog en liep dus door naar het strand, waar de kinderen al waren. Toen Wies eindelijk kwam, vroeg ik waarom het zo lang had moeten duren. 'Dat weet ik niet', zei ze peinzend. 'Hij zag de toiletten niet, terwijl we er al bijna bij stonden en wilde dat ik even meeliiep. Wat een vreemde vent trouwens, hij had het ook over een pijp of zo, ik begreep er niks van.' 'Wat, toch niet pijpen?' vroeg ik ongerust. 'Ben je nou gek geworden?' zei Wies verontwaardigd en boos en we lieten het verder maar. Wies was te vertrouwen en er was nog nooit iets gek gebeurd wist ik, dus waarom zou ik me zorgen om haar maken? Het was ook klaarlichte dag immers. Ik zag spoken. **akkoord ! ! !**

Op een avond lagen we al in bed, maar Wies was nog wakker en onrustig. 'Kom hier jij, bitch!' hoorden we iemand in de verte, bij de toiletten, luid en op boze toon roepen. We keken elkaar bevreemd aan en ik keek zelfs nog even buiten de caravan met een zaklamp, maar er was niets. Ik lachte er inwendig om, het zal wel een man geweest zijn die zijn vrouw tot de orde riep midden in de nacht, want het was al elf uur geweest. Wel een vreemde opmerking om tegen je vrouw te maken. 'Ik moet naar het toilet', zei Wies even later. 'Nou, dat is toch geen probleem? Dat doe je toch wel vaker hier?' 'Nee, ik ga naar de toiletten toe', zei ze. 'Waarom ga je niet even hier in de caravan', zei ik, want dat wilde ze altijd het liefst. Die vieze toiletten vond ze juist maar niets. Maar het antwoord dat ze gaf, verbaasde me. 'Ik doe alvast mijn slip uit, dat is makkelijker.' Ze deed haar slipje uit en wilde weglopen. 'Waarom doe je dat nou? Dat kan hier toch ook wel?' zei ik, want ik begreep dit echt niet. Dit was niet normaal voor Wies. Maar ze ging gewoon weg in haar korte nachthemd en zonder slipje. Het nachthemd kwam net over haar bibs, dus je zag net niets. Wel spannend, vond ik, dat deed ze anders nooit. Maar wat maakte het eigenlijk uit op een naturistencamping? Overdag zag iedereen haar toch al. Ik lag nog even verbaasd in bed, maar ging later toch maar even kijken. Je weet maar nooit hier, midden in de nacht, met zo'n mooie meid zonder slip en een vent die 'kom hier jij bitch' riep. Dus ik deed zachtjes de deur open en liep naakt en stil de dertig meter naar het washok, maar daar was het licht inmiddels alweer automatisch uitgegaan. Ze moest dus in het donker op het toilet zitten. Ik hield me stil en keek of ik Wies zag of hoorde plassen of zo. Maar ik hoorde helemaal

niets en ik wachtte. Ik zou haar toch moeten horen plassen... Maar ze kwam niet tevoorschijn en dus liep ik om het gebouwtje heen, maar zag ook niets in de gang bij de open douches, wat op zich logisch was, want wat zou Wies in een douche moeten doen? .

Ik liep verbaasd weer terug, **alles ging plotseling wel heel traag.** Zou ze al in de caravan zijn? Maar daar was ze ook niet, maar toen ik weer naar buiten liep, kwam ze er net aan. Ik moest haar dus toch gemist hebben, ze zat gewoon in een toilethokje.

Ik dacht dat we nu gingen slapen, maar Wies had plotseling heel andere plannen. Ze trok haar nachthemd over haar hoofd uit, ging naakt tegen me aan liggen en begon met me te vrijen. Een broek had ik nooit aan, dat vond ik veel te warm. Ze begon me te zoenen en met haar handen over mijn lichaam en tussen mijn benen te strelen. Even later ging ze bovenop me zitten en hielp me bij haar naar binnen. Ze was al erg nat voelde ik, ze had zeker erg veel zin. Heel energiek nam ze de leiding even. Toen ze zag en voelde dat ik ging klaarkomen, fluisterde ze me iets in het oor wat ik niet verstond, terwijl ik in een geweldige uitbarsting klaarkwam.

We sliepen heel diep en lang en stonden de volgende ochtend pas laat op.

We hadden weer een geweldige vakantie gehad en wilden volgend jaar nog een keer terug. Klazien en Pieter wilden ook nog een keer mee.

Bij het afrekenen besprak ik direct weer dezelfde plaats voor volgend jaar.

1982 - OPDRACHT PALEIS VAN JUSTITIE

Toen ik op een dag op de zaak zat, na een eerdere verhuizing aan de Plutoweg inmiddels, hoewel ik het jaar niet goed meer weet, vertelde Marinus mij plotseling dat ik naar Justitie moest voor een opdracht. Het was al rond en we hoefden alleen nog maar de opdracht op te halen. Vreemd, want ik was daar nooit mee bezig geweest. Men had mij verteld dat het al rond was met een ander. Dus vroeg ik Marinus hoe hij dat nou zo plotseling voor elkaar gekregen had. Hij keek me een beetje schuchter aan en zei lachend dat hij nog iets tegoed had van Justitie en dat hij gevraagd had wanneer ze nu eens iets voor ons deden. 'Hoezo, wat hadden we dan nog tegoed? We hebben toch nooit iets met ze te maken gehad?' vroeg ik stomverbaasd. 'Nee, laat nou maar, dat zul je ooit nog wel eens horen', zei hij en begon over hoe het moest gebeuren. Ik liet het verder maar zitten en schaamde me omdat het mij niet was gelukt

WAAN

om die opdracht binnen te halen. Ik kon er dan ook maar beter niet te veel over praten, leek mij.
De opdracht werd goed uitgevoerd. Wel had ik een paar keer het gevoel dat ik iets niet mocht horen, maar dat kwam wel vaker voor, dus viel het me niet bijzonder op.

Pas in 2006 schoot het me weer te binnen en begreep ik hoe hij aan die order kwam.

1982 - ELS MANDEL

heeft Els nooit tegen jou gezegd!

Ik was in de voortuin aan het werk, net als Els aan de overkant van de straat. We maakten even een praatje. Plotseling zei ze iets merkwaardigs.

'Hans, ik wil me er niet mee bemoeien, maar ik zie Jaap wel erg vaak de straat overschichten. Ik weet niet wat er aan de hand is natuurlijk, het hoeft niets te betekenen.'

Ik keek haar aan, 'Wies is te vertrouwen, er gebeurt niets. Jaap vindt haar gewoon erg aardig, neem ik aan', zei ik.

Overschichten vond ik een merkwaardig woord. Dat vreemde woord gebruikte ik nooit en vele jaren later zou ik me dat dus zelfs nog herrineren.

Ik dacht er nog wel even over na. Jaap was inderdaad heel erg close met Wies. Maar ik had het er met Wies over gehad en ze viel niet op Jaap, ze was nog steeds verliefd op mij en ik op haar. Dus hoefde ik me geen zorgen te maken. Zoiets zou ze nooit vrijwillig doen.

Dit bleek jaren later ook wel te kloppen, maar op een compleet andere manier dan ik ooit voor mogelijk had gehouden.

1982 - MARINUS EN DE KNOKPLOEG

Ik was gewoon aan het werk in Leeuwarden toen Marinus belde. Stella verbond hem door met mij.

Marinus zei dat ik even snel 40.000 gulden telefonisch moest overmaken. Hij gaf mij alle details en zei dat ik de bank moest bellen.

Ik vroeg waarom hij dat niet even zelf deed, want ik was niet gemachtigd om dat te doen. Maar hij zei dat dat niet kon, omdat de bank altijd terugbelde voor een bevestiging van de betalingsopdracht en dat ging uit veiligheidsoverwegingen

altijd via het bij de bank bekende nummer.

'Laat Stella maar met jou doorverbinden als de bank terugbelt, dan doen ze het wel', zei hij.

Ik vertelde Stella hoe vreemd ik het vond dat hij dat nu plotseling wilde laten doen en niet gewoon wachtte tot hij zelf weer op de zaak was. Stella begreep het ook niet. Ik belde toch maar naar de bank, waar ze de betalingsopdracht keurig noteerden en ze belden even later ter confirmatie naar ons bedrijf. Via Stella kwam het telefoontje weer bij mij en ik bevestigde netjes dat het klopte.

De volgende dag was Marinus verbaasd over het feit dat er telefonisch geld was overgemaakt en was erg boos op mij. Ik begreep er niets van en vertelde hem dat ook.

'Waarom belde je me dan? Je wilde zelf dat ik geld overmaakte naar dat bedrijf', zei ik.

'Ik heb je helemaal nooit gebeld om geld over te maken', antwoordde hij.

Ik was met stomheid geslagen. 'Het ging om een opdracht die je zelf hebt gegeven aan iemand toch?' vroeg ik. Ik zei ook nog dat zijn telefoontje via Stella was binnengekomen was en dat hij het dan maar aan haar moest vragen. We liepen direct samen naar Stella en hij hoorde ook van Stella dat hij zelf opdracht had gegeven voor de betaling.

'Ik heb je zelf met Hans doorverbonden en later de bank ook weer aan Hans. We vonden het al zo vreemd. Waar ben je dan geweest gisteren?'

'Dat kan niet, want ik heb helemaal niet gebeld', zei hij weer boos.

'Wel waar', reageerde Stella nu ook boos. Ze was niet op haar mondje gevallen.

'Ik heb je zelf aan de lijn gehad en je doorverbonden met Hans, die nog tegen mij zei dat de bank zou terugbellen en dat het zo vreemd was, omdat je dat normaal zelf zou doen en omdat je plotseling zo'n haast had. Wat mankeert je eigenlijk, ben je ziek? Wat is er aan de hand?'

Marinus bleef verbaasd staan en snapte het blijkbaar ook niet. Hij liep naar zijn kantoor en zocht het rapport op waarvoor het geld was overgemaakt.

'Hier, wat heb ik nou aan zo'n rapport over communicatie, dat zou ik nooit gedaan hebben', zei hij tegen Joop de Boer, die er ook bij was gekomen.

'We gebruiken dat helemaal nooit, wat moeten wij met communicatie?'

'Waarom geef je dan die opdracht, want dat moet dan toch wel gebeurd zijn', zei Joop.

'Wat moeten wij nou met een onderzoek voor communicatie hier bij dit bedrijf. Ben je wel goed bij je hoofd?' zei Marinus weer.

Maar hij kwam er bij mij niet meer op terug, dus het was wel vreemd, maar blijkbaar toch goed.

Maar een paar dagen later wilde Marinus iedereen in de kantine hebben en begon een verhaal dat ook met mij te maken had, geloof ik. Maar ik begreep niets van het verhaal en alles ging traag, als onder een soort verdoving. Ik liep dus maar weg, maar later vertelde Marinus me dat ik de volgende ochtend op een bepaalde tijd bij het station moest zijn en ik zette het in mijn agenda. Ik snapte het nog steeds niet en vergat het dus ook. De volgende ochtend reed ik gewoon naar kantoor in Leeuwarden.

Ik bleek bijna alleen op de zaak te zijn. Alleen Stella en Henk de Boer, een werknemer, waren er. Ik vroeg aan Stella waar iedereen was en ze was verbaasd dat ik dat niet meer wist. Ik had naar het station gemoeten, zei ze. Maar het was al te laat om nog naar het station te gaan. Marinus belde nog, maar zei dat ik niet meer hoefde te komen.

Toen ik een praatje maakte met Henk over het vreemde feit dat iedereen weg was, vroeg hij verbaasd of ik daar dan niets van wist.

Ik zei dat ik daar inderdaad niets van wist en hij vroeg me nog iets over vroeger, over Wies en mij op kamers in Utrecht, waar ik ook niets van begreep en ik ontkende dat er toen iets gekks gebeurd was.

'Hoe kom je erbij? Dan had ik dat toch wel gemerkt en was er toch allang eerder over gesproken?' zei ik.

'Dat had ik ook al gedacht', zei hij. Hij vond het vreemd en liep weg. Even later zag ik hem bellen. Ik ging maar gewoon aan het werk.

De volgende dag vroeg Marinus waar ik nou was gisteren en was boos op Henk, die plotseling apart moest zitten met zijn graveermachine, helemaal achteraan, weg van het andere personeel. Toen ik ernaar vroeg, kreeg ik ontwijkende antwoorden, zowel van Joop de Boer als van Henk de Boer, die overigens geen familie waren.

1982 - ARTIKEL LEEUWARDER COURANT

bestaat niet!

Vlak daarna stond er in de Leeuwarder Courant een verhaal over een bedrijf waarvan het personeel naar Utrecht ging om verhaal te halen over een onterechte factuur. Maar ze werden tegengehouden omdat het was uitgelekt en een ander personeelslid de politie had gewaarschuwd.

Ik zat het te lezen, maar kwam niet door het artikel heen. Ik moest steeds opnieuw beginnen en gaf het uiteindelijk op. Het was weer alsof ik niet kon denken. Mijn brein kwam gewoon tot stilstand. Ik wist niet om welk bedrijf het ging, dat stond er niet bij en ik legde niet de verbinding met wat er bij Euro-Routing gebeurd was.

Even later was ik het alweer vergeten en weer met andere dingen bezig, maar omdat het zo vreemd was dat ik niet door het artikel heen kwam, werd het dus wel degelijk opgeslagen in mijn brein.

weet hier helemaal niets van!

1983 - STELLA EN DE PSYCHIATER OVER MIJN GEBEUGEN

Op een zeker moment wilde Stella met me praten en deed de deur achter zich dicht. Ze begon over dingen die gebeurd waren, over mijn geheugen en over Ilse, die boze nieneer en iemand thuis waar Marinus en Joop iets tegen gedaan hadden. Ik begreep er niets van en miste ook stukken van haar verhaal. Ik was vreemd afwezig.

Opeens vroeg ze of ik nog wist wat ze had gezegd en of ik het voor de zekerheid even kon herhalen. Dat kon ik niet goed en ze zei dat mijn geheugen niet goed was. Ik moest naar een speelballat vond ze.

Ik keek haar niet begrijpend aan, aan mijn geheugen mankeerde immers niets, ik kon alles zo opnoemen, zakelijk en privé en maakte nooit fouten. Wel vreemd dat ik haar verhaal niet kon herhalen, maar dat kon niets belangrijks zijn, anders had ik het zeker nog geweten.

Ze drong aan en zou iets voor me regelen. Ik vond het prima, als ze maar ophield en ik weer aan het werk kon.

Een paar dagen later, kreeg ik via Stella een arts uit Utrecht aan de lijn.

Hij had van Stella gehoord dat er iets met mij aan de hand was en hij vertelde me dat het voor mij heel moeilijk was om dat te begrijpen, maar dat er wel degelijk iets met me was. Ik moest naar Utrecht komen en we moesten daarvoor meteen een afspraak maken. Ik snapte er niets van en vond het zo vreemd dat ik het afwimpelde. Ik zei dat ik er geen tijd voor had en dat ik het later wel deed als ik erover nagedacht had. Hij drong nog wel aan, maar ik vond het wel goed zo, die onzin. Er was nog nooit iets gebeurd, dus waarom moest ik naar Utrecht rijden voor iets gekks? Als er gekke dingen waren gebeurd, dan had men mij daar wel over gewaarschuwd. En Wies zou ook nooit iets gekks doen, dus het moest onzin zijn.

Stella vroeg er nog wel naar en was erg boos op me omdat ik niet ging. Ze praatte een hele tijd nauwelijks tegen me.

Wat later werd ze door Marinus ontslagen. Heel merkwaardig, want ze was onovertroffen. Ze was ook nog boos op mij, maar ik wist niet goed waarom. Ik begreep niet waar ze het over had.

Toen ik Marinus ernaar vroeg, kreeg ik weer ontwijkende antwoorden. De sfeer was goed verpest, dat was duidelijk.

1983 - ELEKTRONISCH WEGWIJSYSTEEM

Ruud had een idee over iets dat veel later een GPS-systeem heette, maar dan voor binnen gebouwen. Samen met hem werkte ik het idee uit. Ruud had ruzie met Marinus gekregen en wilde daarom nu een eigen bedrijf beginnen.

Tijdens de besprekingen in zijn huis in Epe wilde Ineke, zijn vrouw, plotseling dat Ruud mij 'het' vertelde, maar zei niet wat 'het' dan was.

Wat later kwam Ineke koffie brengen en vroeg aan Ruud of hij 'het' nou al verteld had. Niet dus, en ze zei dat hij het beslist moest vertellen. Maar Ruud antwoordde dat dat niet mocht. Ineke werd nu boos.

'Kijk nu eens wat ze ons aandoen en wat voor ellende we hier nu hebben. Dat Hans het van Johan niet mag weten, kan ons nu dus toch niets schelen? Hij bekijkt het maar', zei ze en liep weg.

'Wat is er dan toch? Zeur niet zo en vertel gewoon wat er is, man', zei ik nu boos tegen Ruud. 'Het begint me de keel uit te hangen, dat geheimzinnige gedoe, wat schiet je daar nou mee op?'

Ruud begon aarzelend over dat er iets vreemds met Wies aan de hand was. 'Wat dan?' vroeg ik indringend.

'Wies heeft iets met andere mannen', zei hij. 'Ze gaat met vreemde mannen om, zonder dat jij dat weet en zegt ook zelf van niets te weten.'

Nog nooit had ook maar iemand mij dit verteld, dus ik vond het erg merkwaardig. En wat had Johan daar dan mee te maken?

'Dat is onmogelijk, dat zou Wies nooit doen. Wies is heel eerlijk en oprecht en heeft helemaal geen behoefte aan andere mannen, ze is juist preuts, en anders had ik dat allang gemerkt', zei ik naar mijn waarheid.

Ruud keek peinzend naar me.

'Toch is het zo, er moet ook iets gebeurd zijn in Utrecht tussen haar en die huisbaas', antwoordde hij.

'Dan had ik dat toch moeten merken? Ik was daar immers bijna altijd', reageerde ik verontwaardigd. Dit was echt onzin, als dat waar was geweest, dan had ik dat moeten merken en dan was het mij toch al veel eerder verteld? Waarom werd het dan nu pas verteld, na vele jaren? En ik voelde weer die leegte in mijn hoofd, een verdoving, alsof je denkvermogen je in de steek laat.

Ruud schudde meewarig zijn hoofd en begon maar weer over het project. Ik was het voorval vrijwel direct vergeten.

Ik kon niet goed meer luisteren, de verdoofdheid bleef. Ik hoorde Ruud wel praten, maar waarover wist ik niet. Ik kon me niet concentreren, hoeveel moeite ik ook deed.

'Hé Hans, word eens wakker, we zijn hier bezig met de oprichting van een bedrijf, houd je hoofd er wat beter bij', zei Ruud met luide stem.

Ik schrok wakker uit de verdoving en kon weer normaal luisteren. Maar de avond was toch verpest en verliep anders dan anders.

Toen ik later vanuit Epe weer naar Drachten reed, was ik het voorval totaal vergeten, pas drieëntwintig jaar later zal ik me het weer herinneren.

Wat later begon Ruud voor zichzelf, eerst nog in opdracht van Marinus, maar uiteindelijk met een eigen bedrijf in Harderwijk.

1983 - VOOR EEN BRIEF NAAR ZUG

Op een dag vertelde Marinus me dat er een controle was geweest van de Belastingdienst en dat ze de constructie in Zwitserland met betrekking tot Koeweit niet gingen accepteren. De opdracht van de Arabieren was eerst in Nederland binnengekomen en dus werd alles eerst hier belast en niet andersom. Hij noemde geen bedragen, alleen dat het om veel geld ging en dat het anders voor ons in Nederland veel slechter zou gaan.

Nu hield Marinus mij daar altijd buiten, maar met problemen kwam hij wel bij mij. Hij wilde dat ik naar Zwitserland vloog en daar een brief regelde, die bewees dat hij al eerder met Zwitserland contact had gehad over die order, zodat de fiscus het wel moest accepteren. Een geantidateerde brief dus en dat was fraude. Nu waren er al direct contacten geweest over die opdracht, want van het begin af moest een stuk via Zwitserland geregeld worden. Anders ging de opdracht niet eens door. Maar dat moest nu nog bewezen worden. Nu werd er binnen het bedrijf veel vaker wel iets geregeld als dat beter uitkwam, dus dat was niet zo vreemd. Heel Euro-routing Zwitserland in Zug was daar een voorbeeld van. En Marinus moest ook geld op de rekeningen van de Arabieren storten om die orders voor elkaar te krijgen, dus als dat nu plotseling belast werd, zat hij goed in de problemen.

Ik moest zelf een vliegticket regelen, want dat mocht niet bij hem in de boekhouding staan. Ik begreep het probleem niet zo, maar hij had het goed uitgezocht, het zou hem veel schelen. Ik had regelmatig contact met bedrijven in Zwitserland over offertes en vroeg een Zwitsers bedrijf of ze wilden meewerken en dat was geen probleem.

Ik vloog naar Zürich, huurde daar een auto en reed naar het bedrijf dat mij een offerte meegaf. Volgens die offerte had het Zwitserse bedrijf Euro-Routing GmbH uit Zug al een offerte voor die bewuste opdracht uit Koeweit, voordat er hier aan gewerkt werd. Hiermee was bewezen dat de opdracht in Zwitserland zou binnenkomen.

→ Ruud en Ineke
weten hier ²⁰⁴ niets van

Vervolgens had ik 's middags een afspraak met de accountant van Marinus in Zug. Die stelde mijn identiteit vast, vroeg nog van alles over hoe het in elkaar zat en ik bevestigde gewoon dat er al contacten waren. Ik gaf de brief af en reed rustig genietend van de mooie omgeving terug naar Zürich. Ik vloog weer naar Schiphol en ging naar huis.

Later hoorde ik van Marinus dat het was gelukt. Ik heb nooit iets gehad van Marinus, terwijl hij hier toch veel belang bij had. Achteraf gelukkig maar. Had ik geweten wat ik weet, nu ik dit schrijf, zou ik nooit hebben meegewerkt hieraan. Zelfs de vliegticket werd mij later nog als oplichting aangerekend. Die was Marinus allang weer vergeten en moest ik nog verantwoorden voor de rechter. Maar ik loop op de zaken vooruit.

Zo stond ik ook een keer even te praten met iemand van de Belastingdienst die het plotseling had over mijn wereldreis met Marinus naar Azië.

'Dat moet een leuke reis geweest zijn, zo langs al die landen. Ik begrijp dat dat was om de exportmogelijkheden te verkennen?' vroeg hij.

'Ja', antwoordde ik naar waarheid, want het was inderdaad geweest om de exportmogelijkheden te verkennen. Alleen was ik niet mee geweest, maar zijn vrouw Hennie Smedema, die in de boekhouding ook als H. Smedema stond. Ik liep maar gauw weg, voordat hij dieper op de zaak in zou gaan. Ik had daar verder niets mee te maken tenslotte, het was allemaal door Marinus bekokstoofd en ik hoorde het pas toen de controleur er was. Hij zal wel meer geboekt hebben op mijn naam, terwijl zijn vrouw meeging.

4

DUITSLAND

NOOIT EEN BRIEF GELEZEN

1983 - GGZ DRACHTEN

Op een dag is er bij de post een brief die duidelijk in de brievenbus in gestopt. Niet een postzegel dus. Ik maak hem open en het is een handgeschreven brief van net iets meer dan een pagina.

Als ik het lees begrijp ik er niets van. Het gaat over ons, dat Wies en ik allemaal vreselijke dingen zouden zijn overkomen, die we ons niet herrineren. Er zou iets met ons geheugen aan de hand zijn. Wat al nooit kan kloppen, want mijn geheugen is juist uitstekend. Psychiaters zijn betrokken en nog veel meer. Ik moet naar GGZ komen en daar om mijn file vragen, dan zal ik het zelf kunnen zien. Het gaat ook over onze kinderen die niet van mij zouden zijn. Maar steeds als ik het lees, kom ik niet verder. Net alsof een onzichtbare kracht me tegenhoudt. Alsof je brein stilstaat.

Wies leest het ook en stelt dat het om een gek moet gaan. Dat kan allemaal niet waar zijn. Ze is nooit vreemd geweest en dus is het onzin. Met psychiaters heeft ze nooit iets gehad, wat zou ze daar moeten doen? Ze wil de brief wegdoen, maar aan het eind geeft de anonieme schrijver nog aan, dat we als we het niet begrijpen, de brief zodanig moeten bewaren, dat hij later weer is terug te vinden. Ik berg hem dus op bij mijn speciale belangrijke correspondentie.

Maar als later schoonzus Klazien eens bij ons is, begint Wies over die brief en wil Klazien die zien. Ze loopt met me mee en als ik hem uit de map haal en ze hem ziet, zegt ze tot mijn verbazing 'dat mag helemaal niet.'

'Wat mag helemaal niet' vraag ik wat achterdochtig, want het lijkt alsof Klazien hier dus meer van weet. Hoezo mag dat niet, van wie zou dat niet mogen dan, bedacht ik.

'Nee, niets, wie schrijft er nou zo'n gekke brief. Dat mens is gek. Mag ik die brief mee, ik wil hem thuis nog eens goed lezen.

Ik twijfel, maar kan ook geen reden bedenken om Klazien niet te vertrouwen, dus geef hem mee met het verzoek hem een volgende keer weer aan mij terug te geven. Dat zou ze natuurlijk doen zo beloofde ze.

Maar de brief is helaas nooit terug gezien. Gelukkig herrinerde ik me deze zaak vele jaren later nog wel. Het was te vreemd om te vergeten.